

HBSC
ISRAEL

הפקולטה
לחינוך
Faculty of
Education
אוניברסיטת בר-אילן
Bar-Ilan University

הפקולטה לחינוך
אוניברסיטת בר אילן

תכנית המחקר
הבינלאומי
על רווחתם
ובריאותם

של

בני נוער

בשיתוף חברת

סקר "יד על הדופק" 2024

השפעת מלחמת "חרבות ברזל" על בני הנוער

סקר אינטרנטי מהיר על מדגם מייצג ארצי של 601 בני נוער
בגילאי 14-18 (כיתות ז' עד יב').

פרופ' יוסי הראל-פיש ופרופ' סופי וולש
אוניברסיטת בר אילן

בשיתוף ובמימון משרד החינוך

מטרת המחקר

המטרה לבחון את

ההשפעה של המלחמה על בני הנוער בישראל

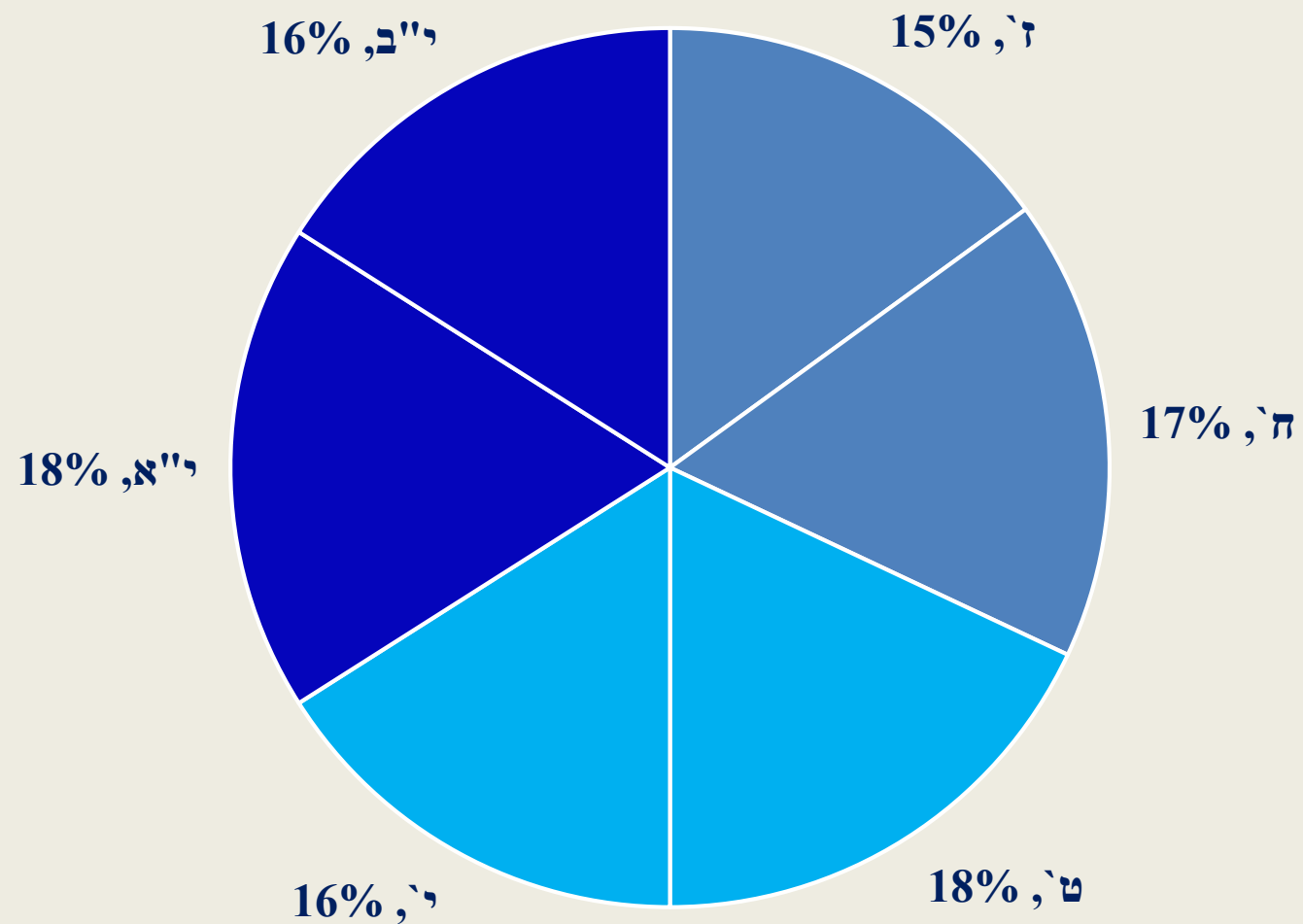
על מצבם הנפשי, דפוסי התנהגויות סיכון

ומדדי חוסן והגנה מרכזיים, כולל תמיכת מבוגרים,
מחobרות בית ספרית וחברתית ומעורבות קהילתית.

שיטות מחקר

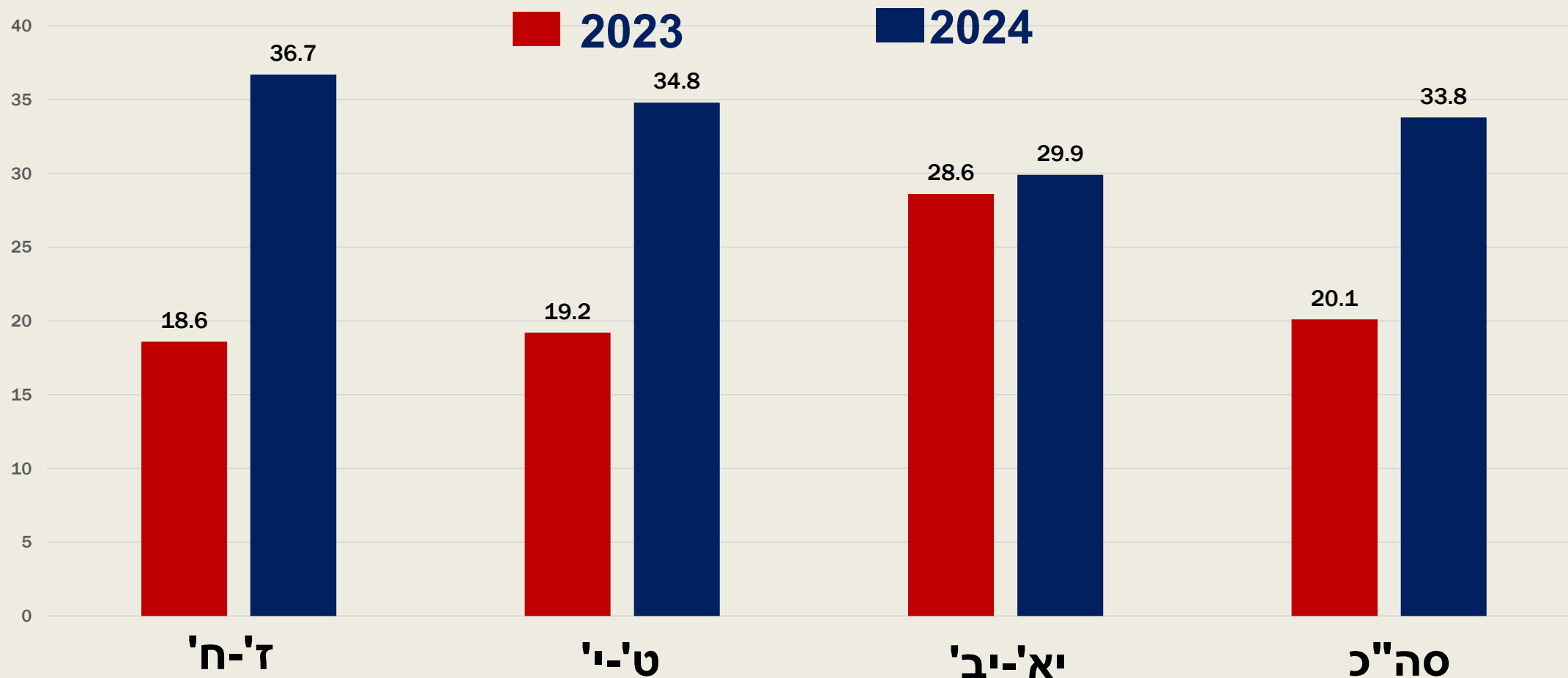
- סקר אינטרנטי מהיר
- הסקר בוצע באינטרנט באמצעות הפאנל האינטרנטי iPanel הכולל מעל 100,000 משתתפים המהווים מדגם מייצג ארצי של האוכלוסייה היהודית
- הכוונה – להגיע למדגם מייצג ארצי של 600 בני נוער לפי החלוקה של 200 בכיתות ז'-ח', 200 בכיתות ט'-י' ו-200 בכיתות יא'-יב'.
- פנייה ראשונית לכל חברי הפנל שהינם הורים לבני נוער בגילאי 14-18 (תלמידי שכבות ז'-יב')
- מכתב הסבר להורים + בקשת אישור להעברת שאלון למתבגר שלהם (אישור הורים אקטיבי)
- להורים שאישרו נשלחה פניה נוספת בה צורף השאלון למילוי עצמי של המתבגר בתוך חשבון האיפנל של ההורה.
- שאלון המחקר כלל 50 שאלות סגורות
- ההורה תוגמל בנקודות זכות של איפנל, אחרי שהמתבגר סיים למלא את השאלון
- הסקר נערך בתאריכים 6-29/2/2024
- המדגם הסופי כלל 601 שאלונים מלאים עם התפלגות מאוזנת בין קבוצות הגיל כמתוכנן.
- טעות הדגימה: +/- 4.0%

באיזה שכבת כיתה אתה לומד כיום?

תחושות כלפי בית הספר

אחוז התלמידים שמאוד אוהבים את בית ספרם, לפי שכבת כיתה ושנת סקר 2023, 2024

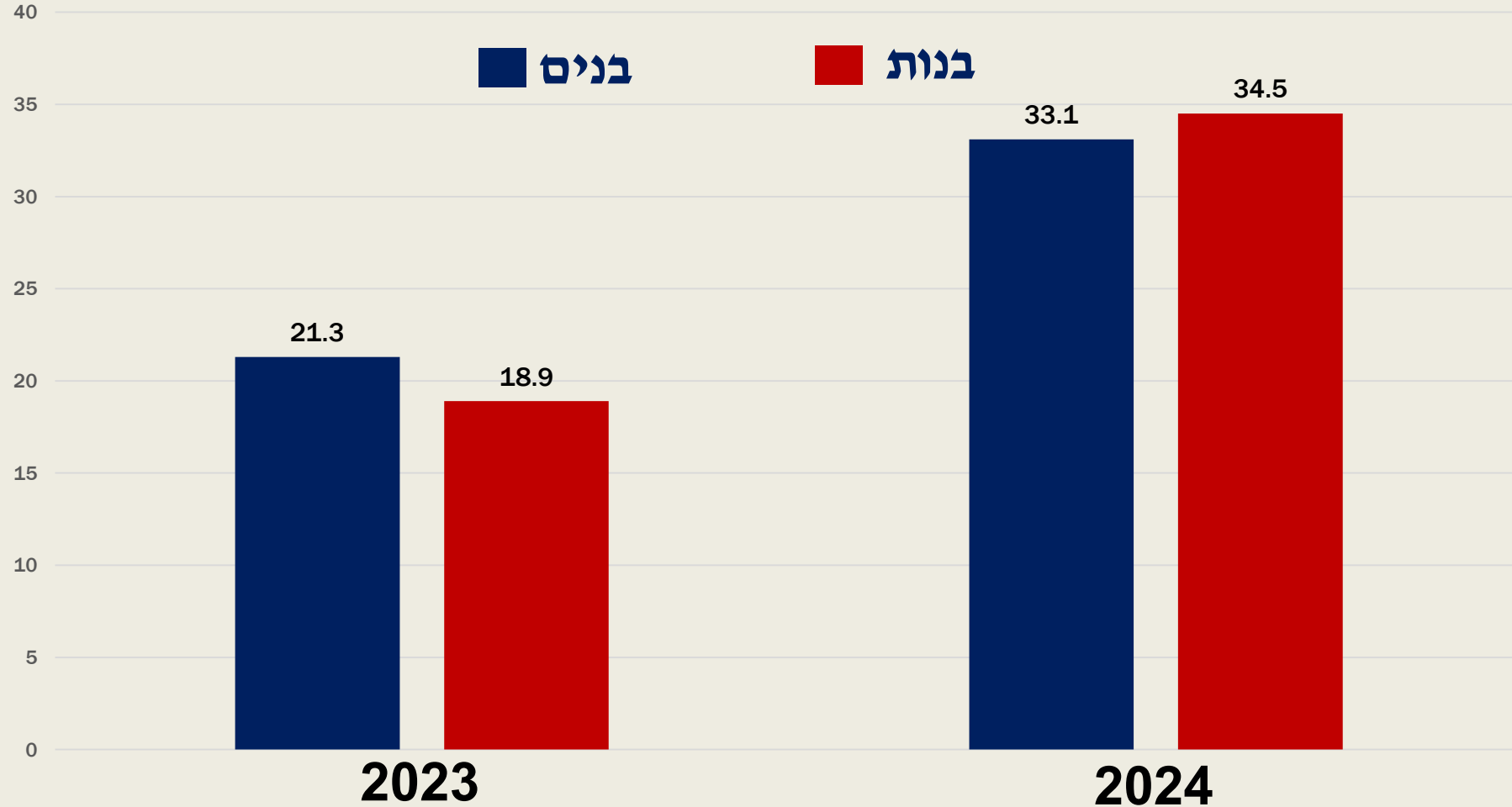

הרגשה כלפי בית הספר (%) :

אחוז התלמידים שמאוד אוהבים את בית ספרם,

לפי מגדר ושנת סקר 2023, 2024

כיתות ז'-יב'

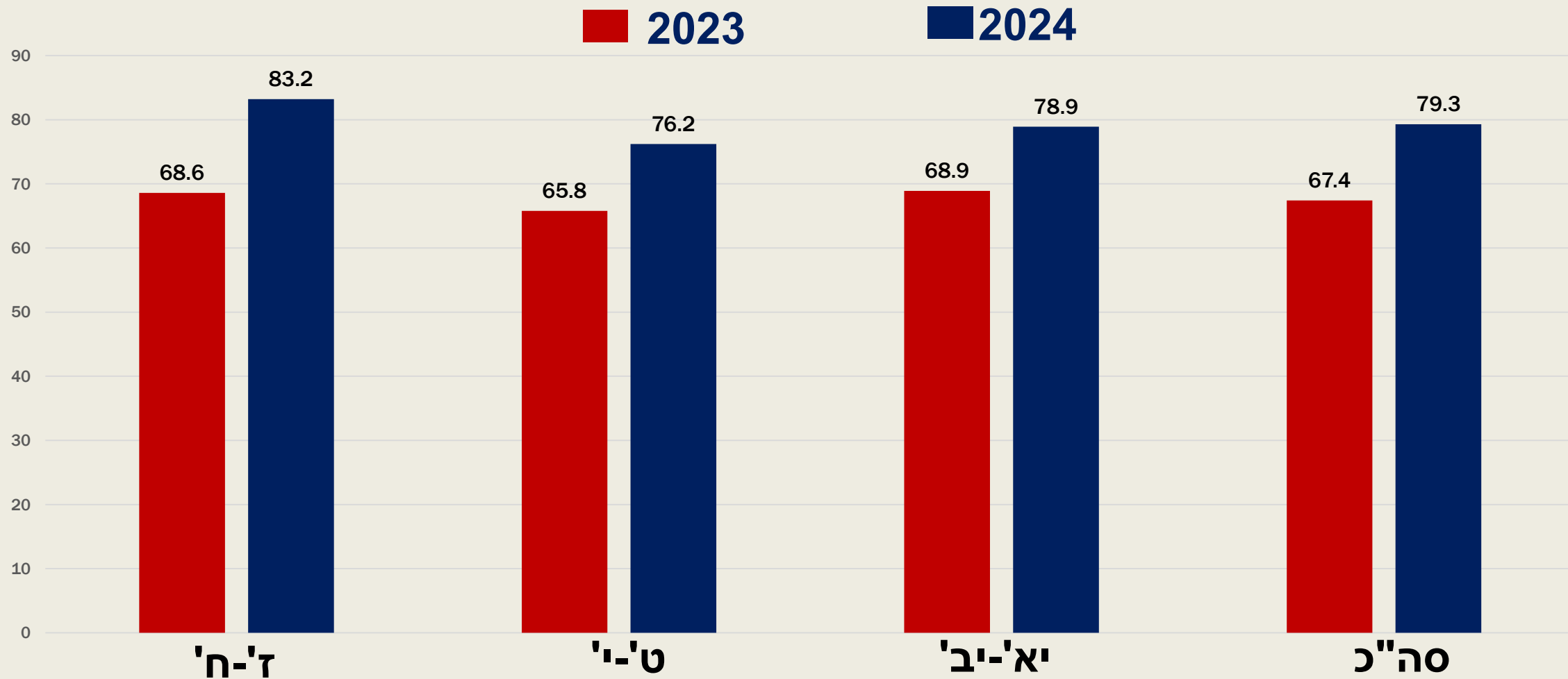

תחושת שייכות כלפי בית הספר (%) :

אחוז התלמידים שמרגישים שייכים לבית ספרם,

לפי כיתה ושנת סקר 2023, 2024

כיתות ז'-יב'

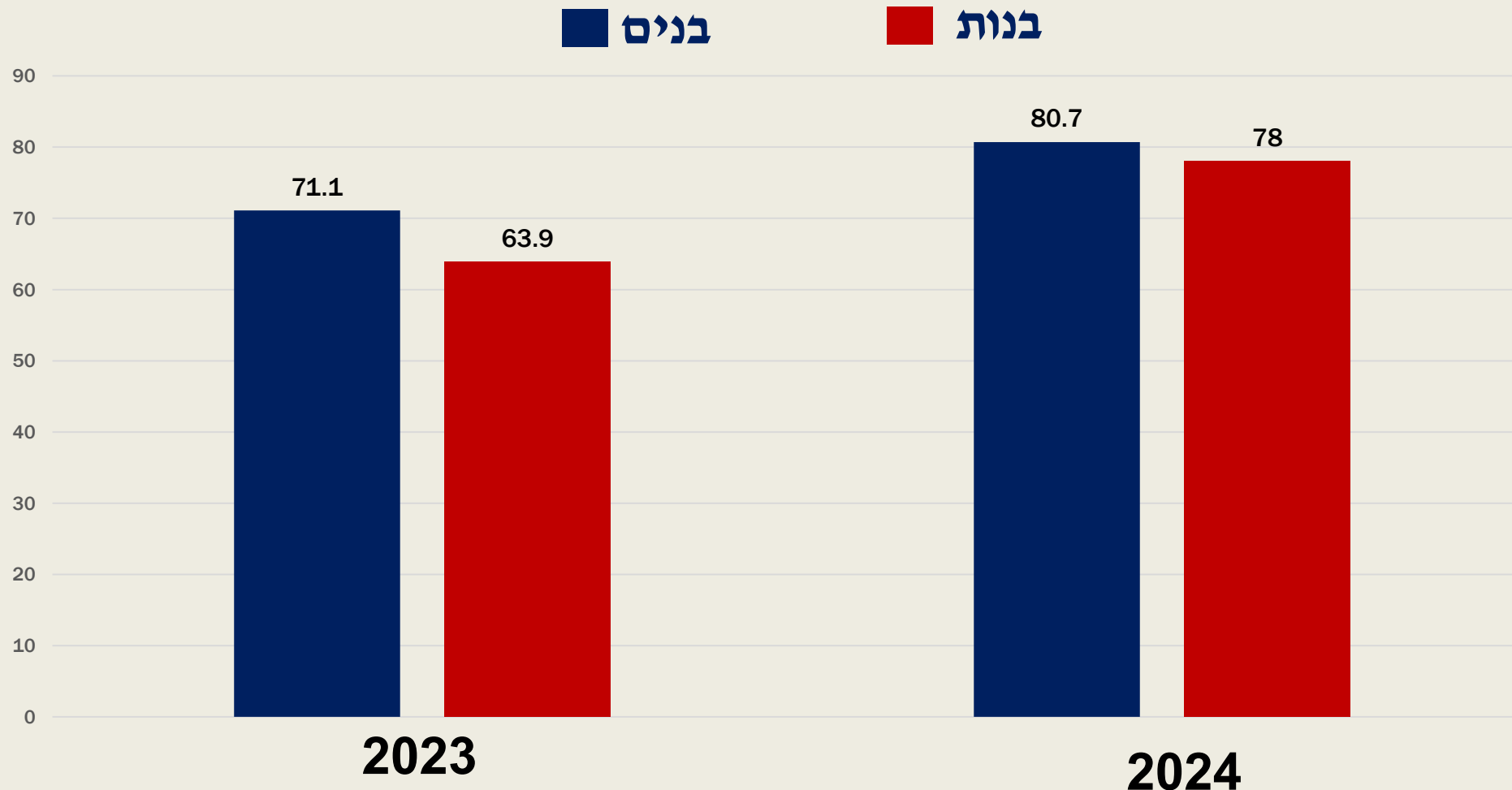

תחושת שייכות כלפי בית הספר (%):

אחוז התלמידים שמרגישים שייכים לבית ספרם,

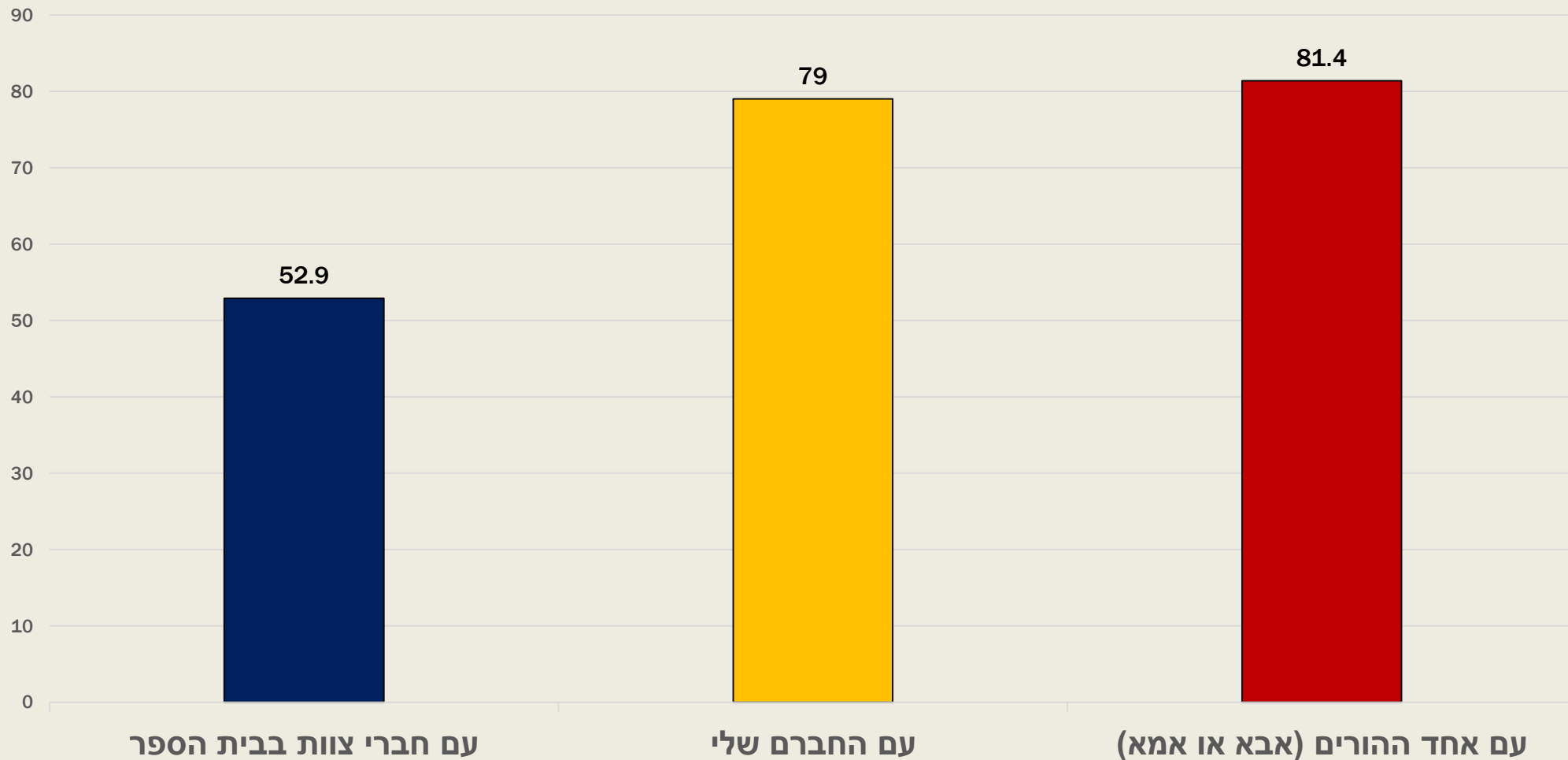
לפי מגדר ושנת סקר 2023, 2024

כיתות ז'-יב'

באיזו מידה קל לך לשוחח עם האנשים הבאים על עניינים שמאוד מטרידים אותך?

אחוז התלמידים שענו שקל עד קל להם מאוד

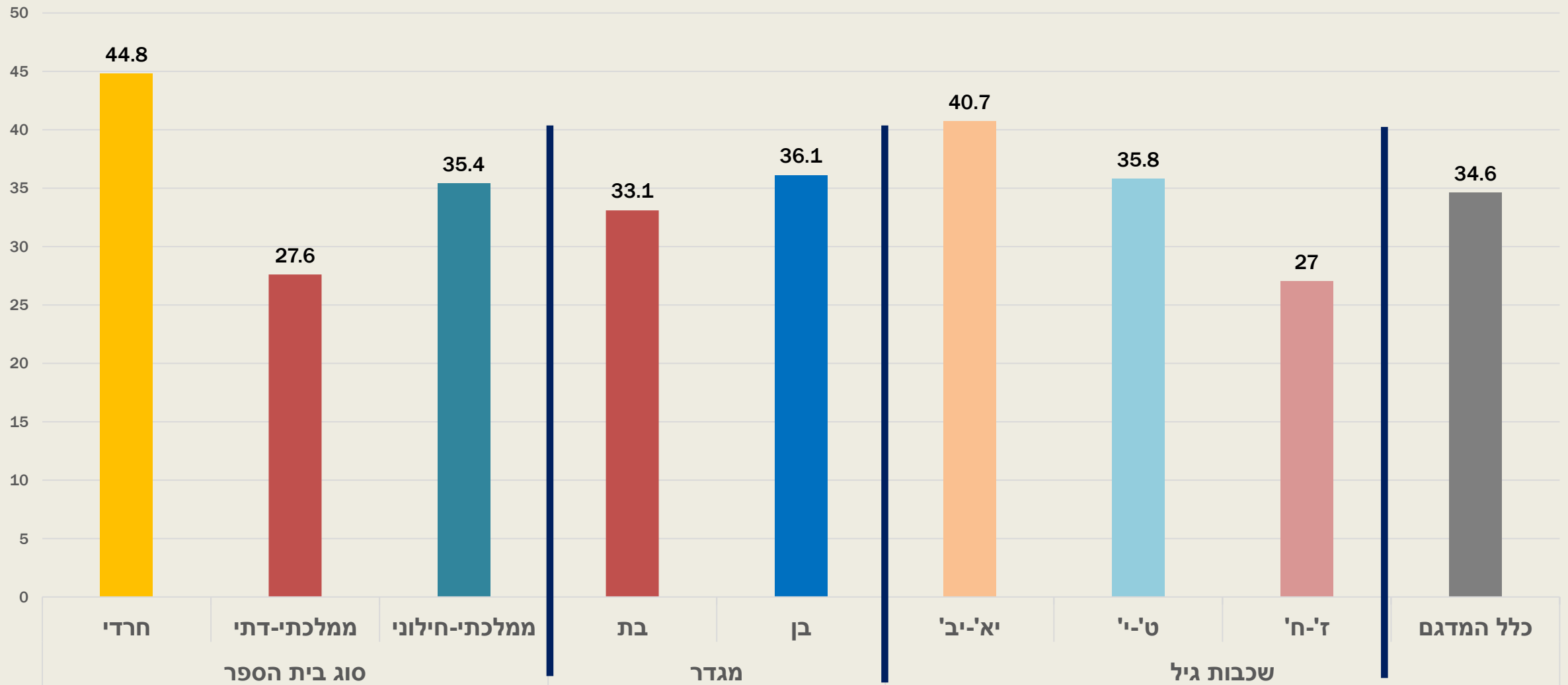

לכ – 80% מהמרוואיינים קל או קל מאד לשוחח עם ההורים שלהם ועם חבריהם על נושאים שמטרידים אותם. לכמחצית קל לשוחח עם חברי צוות בבית הספר על דברים שמציקים להם – לכמחצית מהתלמידים קשה לשוחח עם חברי צוות בית הספר על דברים שמציקים להם

מעורבות קהילתית

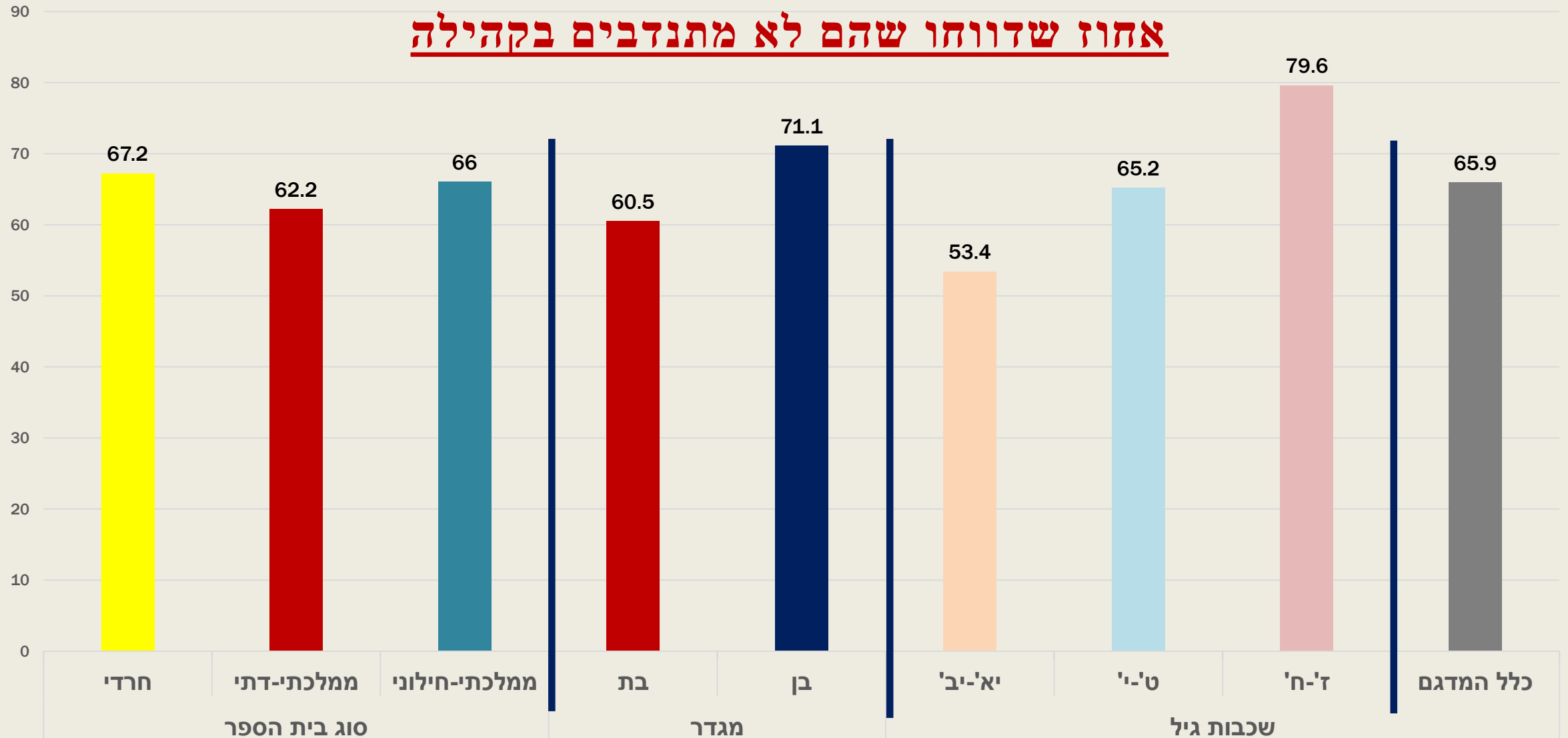
האם ובאיזו תדירות אתה משתתף בסוג כלשהו של מועדון, חוגים או פעילות מאורגנת (כגון תנועת נוער, חוגי ספורט, מוזיקה, אומניות, מדעים וכדומה)?

אחוז שדיווחו שהם לא משתתפים כלל

האם ובאיזו תדירות אתה מעורב באופן קבוע בפעילות התנדבותית בקהילה?

אחוז שדווחו שהם לא מתנדבים בקהילה

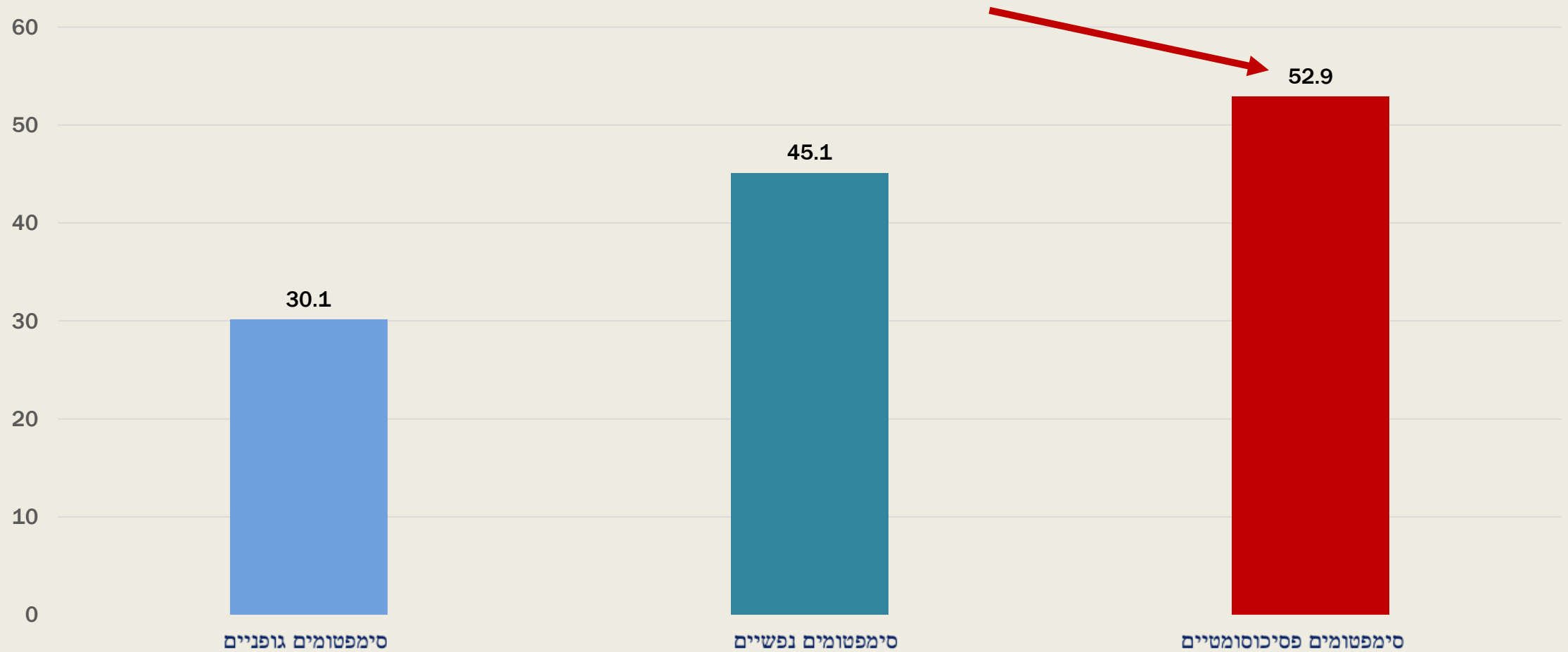
בריאות נפשית

ומצוקות נפשיות

אחוז התלמידים בכיתות ז'-יב'

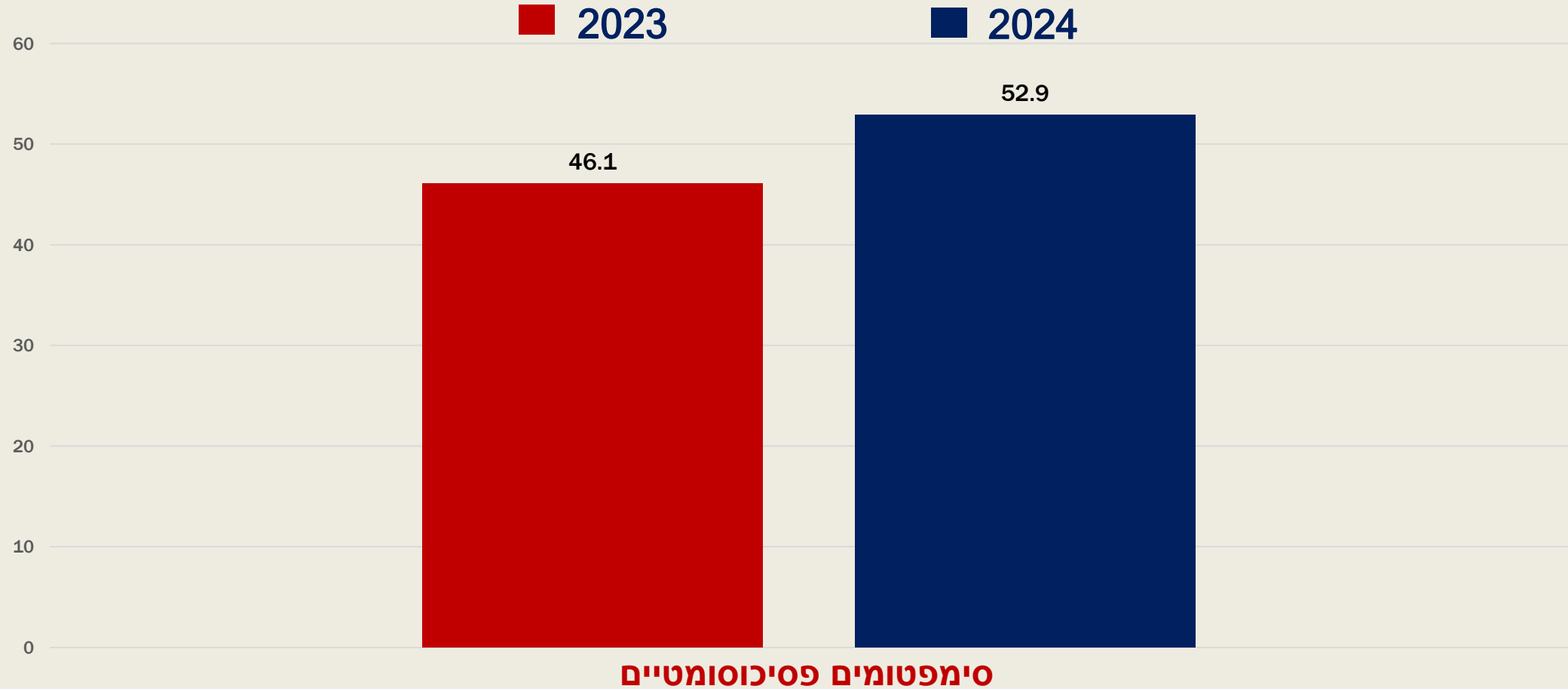
שחוו סימפטומים נפשיים או גופניים בארבעת החודשים האחרונים, לפחות פעם ביום, כמעט כל יום

יד-על-הדופק 2024

אחוז התלמידים בכיתות ז'-יב'

שחוו סימפטומים נפשיים או גופניים בארבעת החודשים האחרונים, לפחות פעם ביום, כמעט כל יום
לפי שנת סקר – HBSC 2023 לעומת יד על הדופק 2024 *

חשיפה לאירועי לחימה וטרור

החשיפה לאירועי לחימה וטרור שגרמו לתחושת פחד

STACE

לפניך רשימה של אירועים הקשורים למצב הבטחוני. לגבי כל אירוע אנא ציין האם הוא קרה לך בחודשים האחרונים או לא. ואם כן, עד כמה מפחיד היה האירוע?

קרה
ופחדתי+

66%

27%

35%

12%

8%

2%

קרה ופחדתי מאוד	קרה ופחדתי	קרה וקצת פחדתי	קרה ולא פחדתי	לא קרא לי	
5	4	3	2	1	14. היו אזעקות ויירוטים של טילים במקום בו אני מתגורר
5	4	3	2	1	15. קרה אירוע טרור או פגיעה של נפילת טיל באזור בו אני גר
5	4	3	2	1	16. מישהו מבני משפחתי הקרובה מגויס ונלחם במלחמה
5	4	3	2	1	17. מישהו קרוב אלי היה מעורב או נפגע באירוע טרור או לחימה
5	4	3	2	1	18. אני הייתי בקרבת מקום או שנפגעתי באירוע טרור או נפילה (פגיעת טיל) כשהוא התרחש
5	4	3	2	1	19. אנחנו מפונים מהבית שלנו עקב המצב הביטחוני

בניתוחים הבאים מוצגים ממצאי רגרסיות לוגיסטיות באמצעות מדד יחס הסיכויים
(ODDS RATIO - OR).

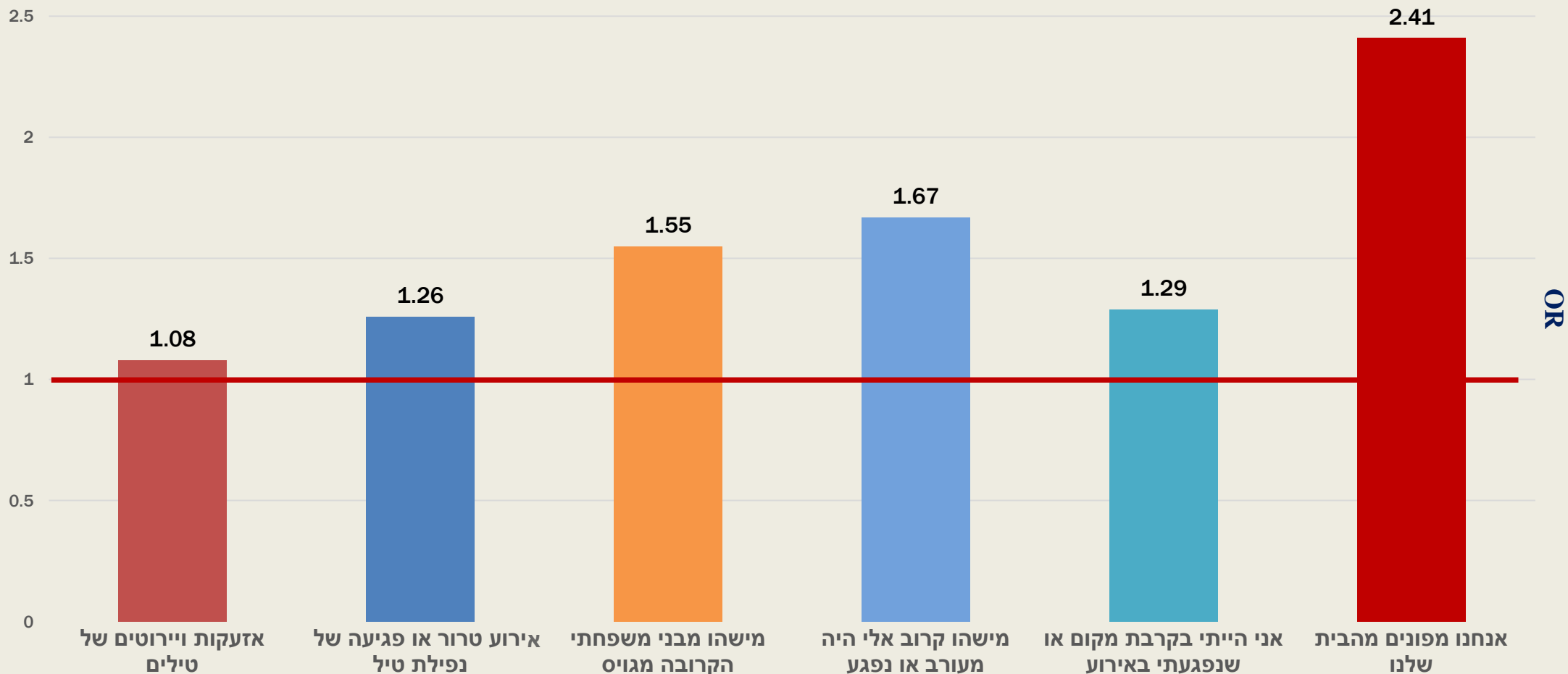
מדד זה נפוץ במחקרים אפידמיולוגיים ומשקף את רמת הסיכון של קבוצה עם גורם סיכון לפתח "מחלה" (משתנה תלוי) לעומת קבוצה ללא גורם הסיכון. למשל, מהי הסבירות שנבדקים שחוו אירוע לחימה וטרור ישתכרו, בהשוואה לנוער שלא חווה אירועים כאלה?

ערך ה-OR מבטא "פי כמה" הסבירות גבוהה יותר. OR של 2.0 משמעו סבירות כפולה להיפגע. באפידמיולוגיה, OR מעל 1.5 נחשב לקשר חזק, ומעל 2.0 מעיד על גורם סיכון.

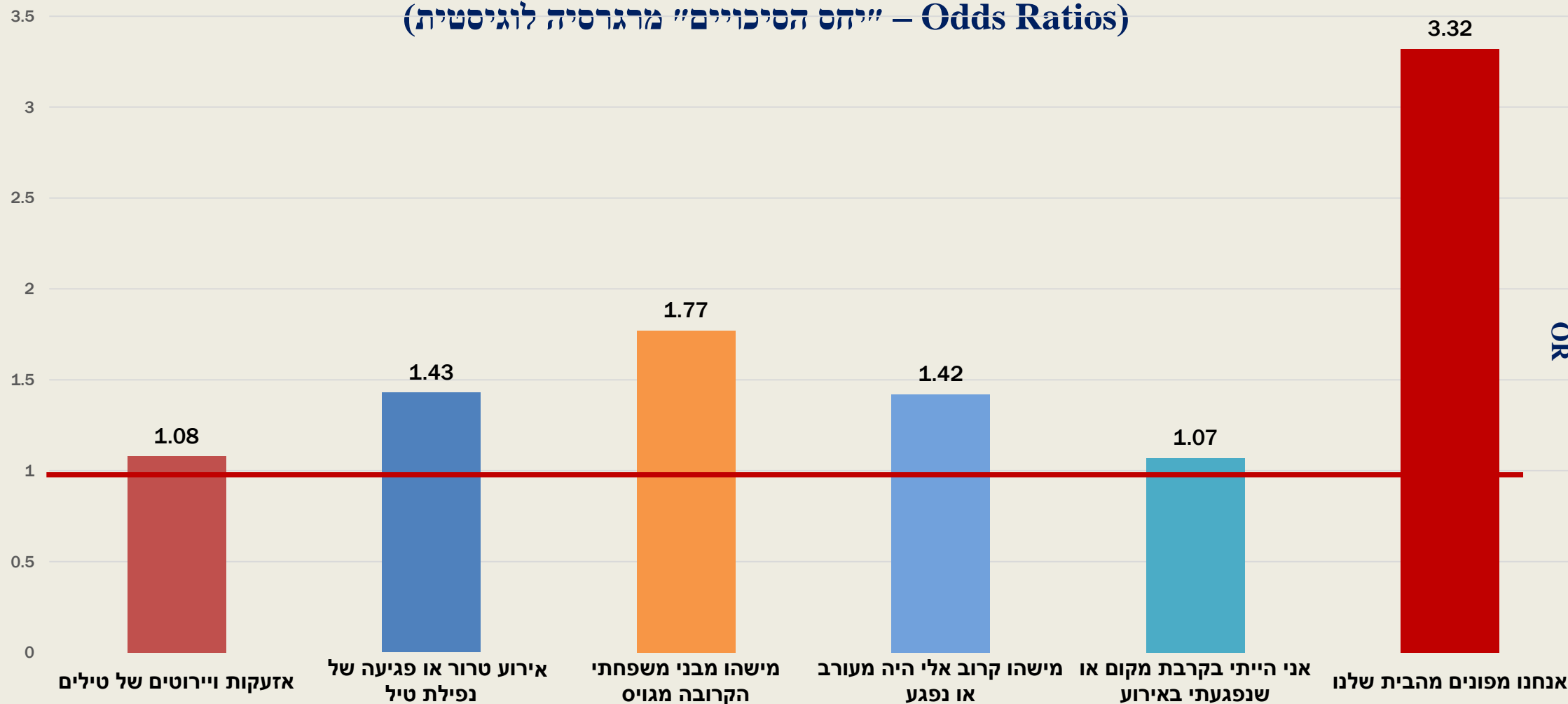
OR נמוך מ-1.0 מצביע על גורם מגן או ממתן.

הציפייה היא שעלייה ברמת החשיפה לגורמי סיכון תגדיל את הסבירות למצוקות נפשיות או התנהגויות סיכון.

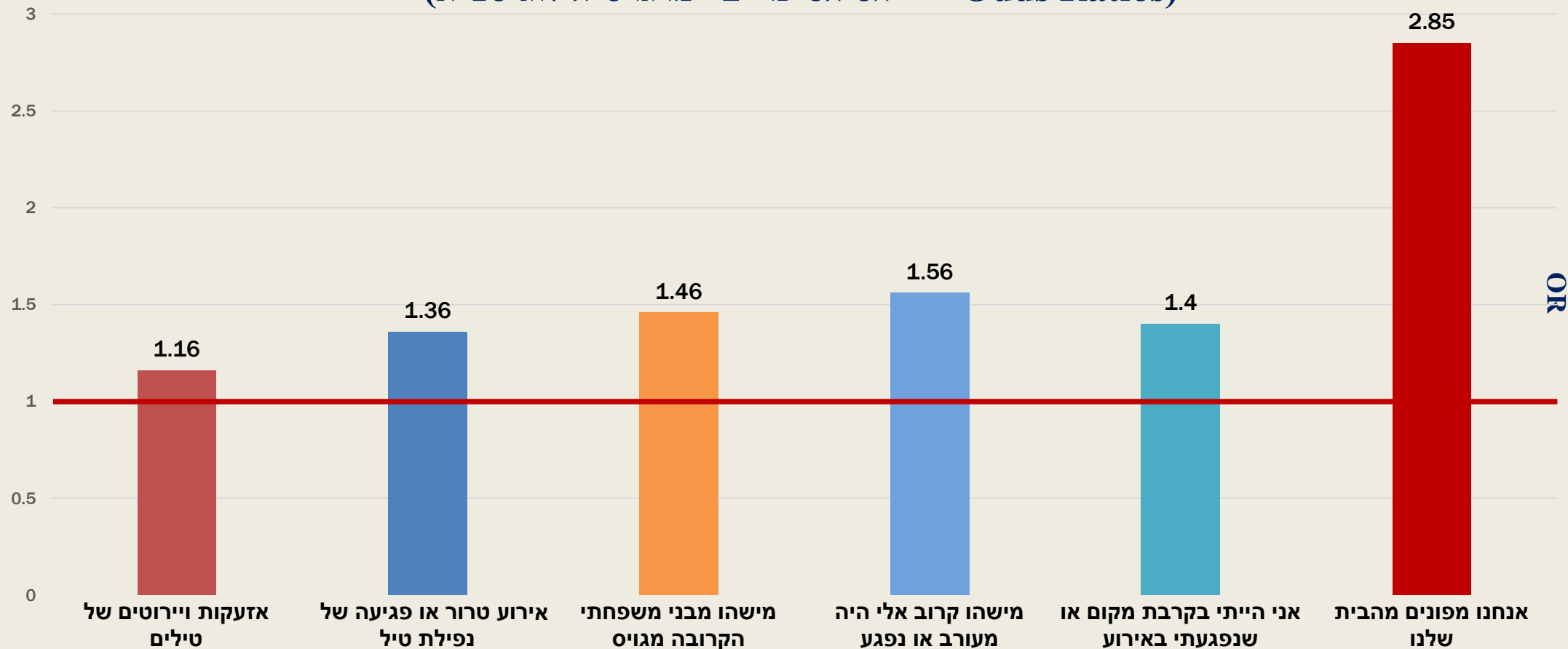
החשיפה לאירועי לחימה וטרור שגרמו לתחושת פחד
 כמנבאים את ההסתברות לחוות סימפטומים פסיכוסומטיים (נפשיים או גופניים)
 כמעט כל יום בארבעת החודשים האחרונים
 (Odds Ratios – "יחס הסיכויים" מרגרסיה לוגיסטית)

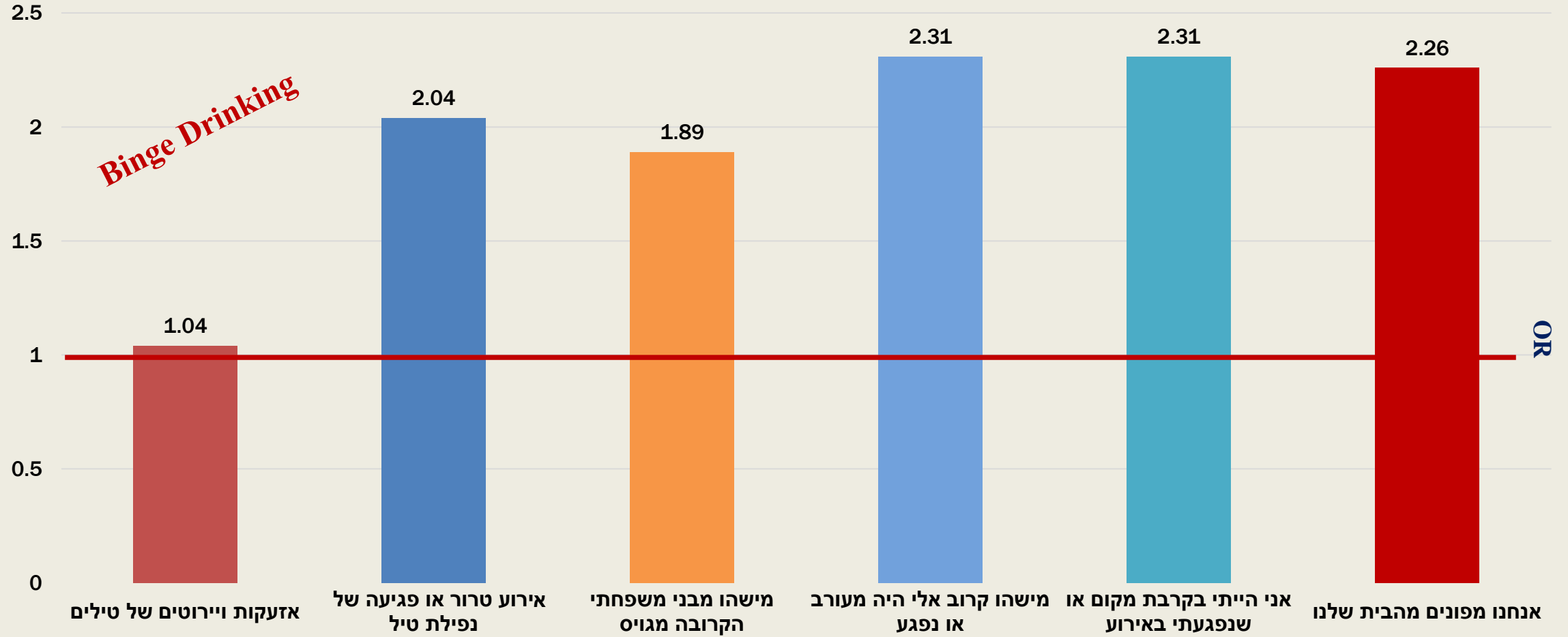
החשיפה לאירועי לחימה וטרור שגרמו לתחושת פחד
 כמנבאים את ההסתברות לחוות סימפטומים נפשיים
 כמעט כל יום בארבעת החודשים האחרונים
 (Odds Ratios – "יחס הסיכויים" מרגרסיה לוגיסטית)

החשיפה לאירועי לחימה וטרור שגרמו לתחושת פחד
 כמנבאים את ההסתברות לחוות סימפטומים גופניים
 כמעט כל יום בארבעת החודשים האחרונים
 (Odds Ratios – "יחס הסיכויים" מרגרסיה לוגיסטית)

החשיפה לאירועי לחימה וטרור שגרמו לתחושת פחד
 כמנבאים את ההסתברות לשתיית חמש מנות משקה אלכוהול או יותר תוך מספר שעות
 לפחות פעם אחת ב-30 הימים האחרונים.
 (Odds Ratios – "יחס הסיכויים" מרגרסיה לוגיסטית)

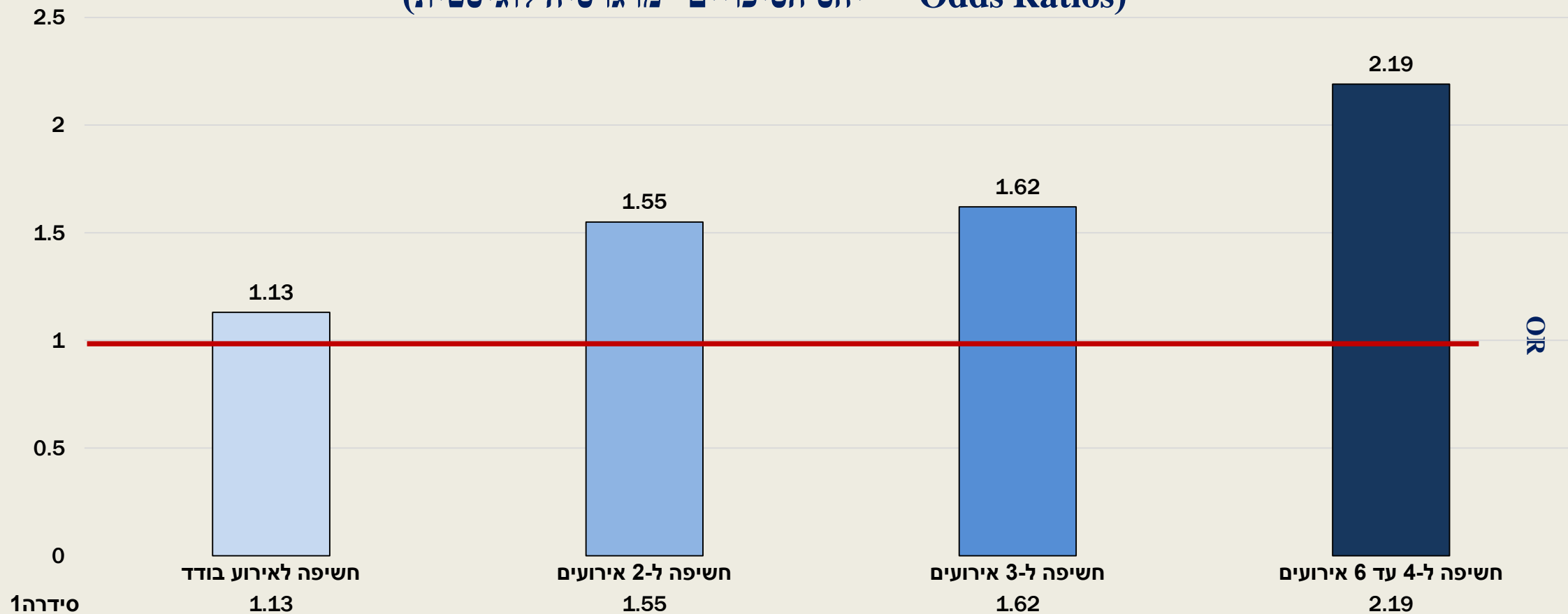
מדד תדירות החשיפה לאירועי לחימה וטרור שגרמו לתחושת פחד סובייקטיבי

STACE - Subjective Threat from Armed Conflict Events

מספר משיבים	מדד STACE
127 (21%)	ללא חשיפה לאירועי לחימה וטרור שגרמו לתחושת פחד
206 (34%)	חשיפה אחת לאירועי לחימה וטרור שגרמו לתחושת פחד
150 (25%)	שתי חשיפות לאירועי לחימה וטרור שגרמו לתחושת פחד
89 (15%)	שלוש חשיפות לאירועי לחימה וטרור שגרמו לתחושת פחד
29 (5%)	ארבע או יותר חשיפות לאירועי לחימה וטרור שגרמו לתחושת פחד

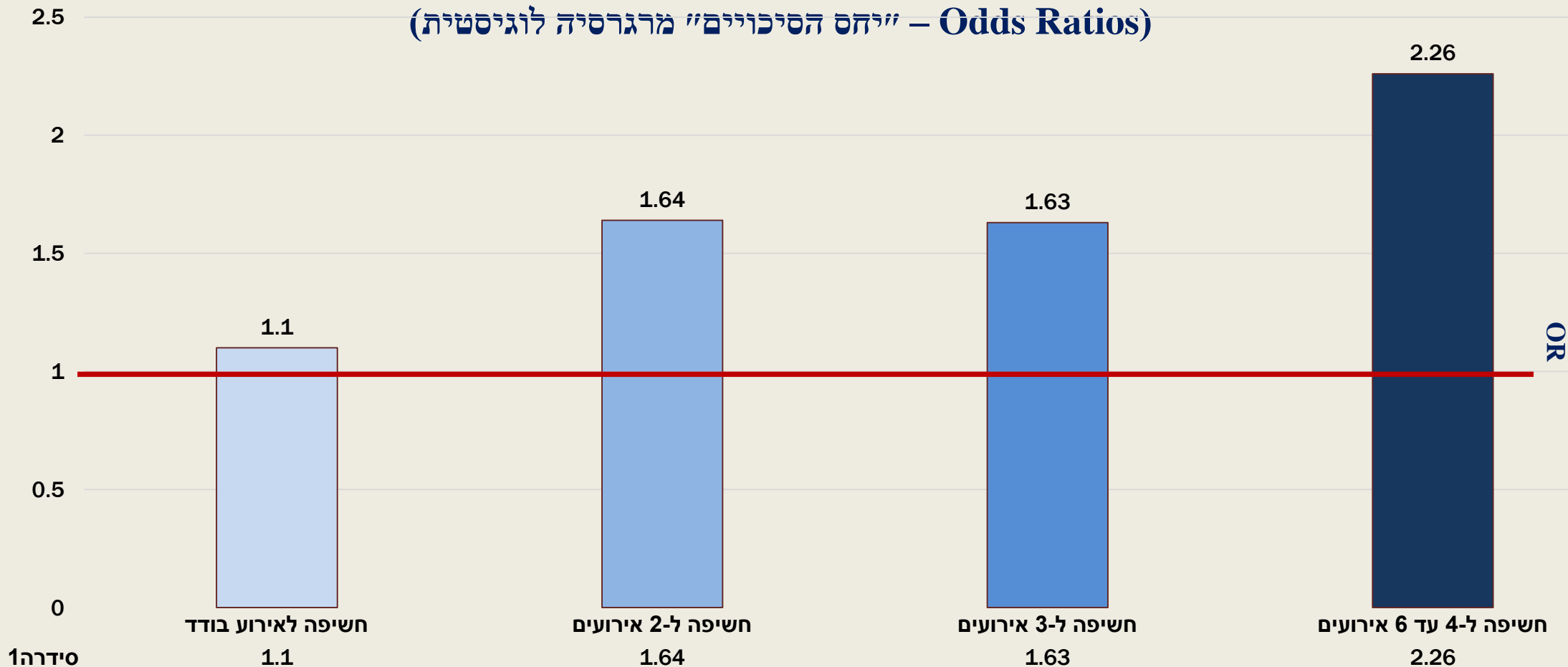

מספר החשיפות לאירועי לחימה וטרור שגרמו תחושת פחד,
כמנבאים את ההסתברות לחוות סימפטומים פסיכוסומטיים (נפשיים או גופניים)
כמעט כל יום בארבעת החודשים האחרונים
(Odds Ratios – "יחס הסיכויים" מרגרסיה לוגיסטית)

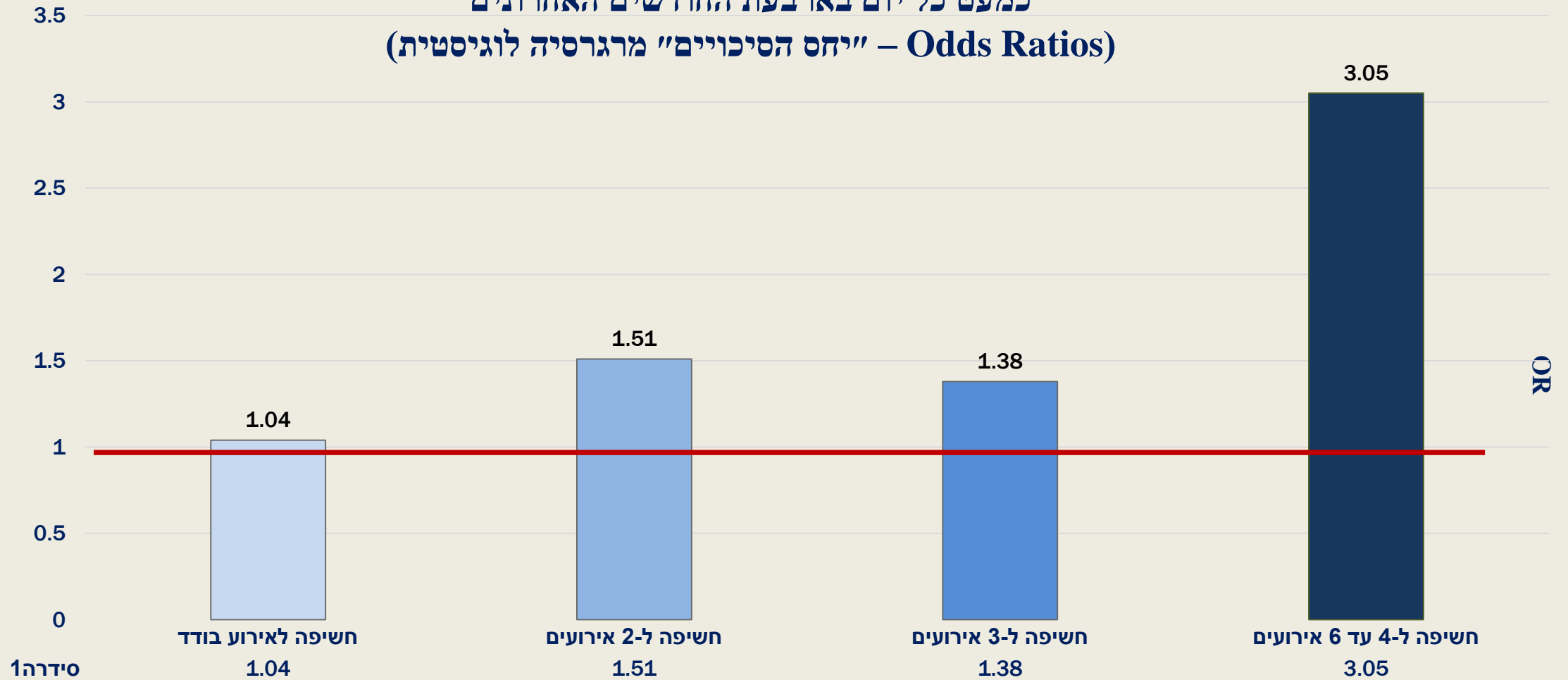
נדירות החשיפה לאירועי לחימה וטרור שגרמו לתחושת פחד

מספר החשיפות לאירועי לחימה וטרור שגרמו תחושת פחד,
כמנבאים את ההסתברות לחוות סימפטומים נפשיים
כמעט כל יום בארבעת החודשים האחרונים
(Odds Ratios – "יחס הסיכויים" מרגרסיה לוגיסטית)

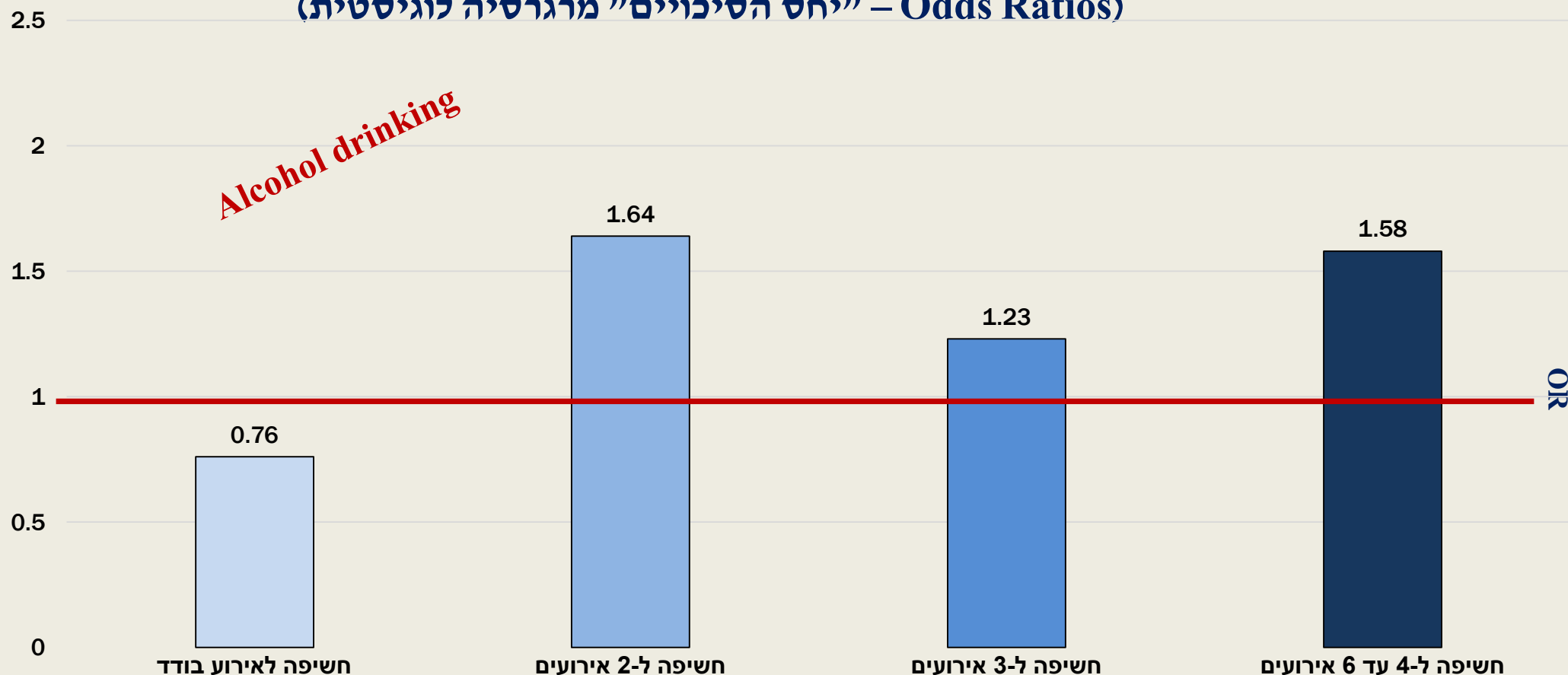
נדירות החשיפה לאירועי לחימה וטרור שגרמו לתחושת פחד

מספר החשיפות לאירועי לחימה וטרור שגרמו תחושת פחד,
כמנבאים את ההסתברות לחוות סימפטומים גופניים
כמעט כל יום בארבעת החודשים האחרונים
(Odds Ratios – "יחס הסיכויים" מרגסיה לוגיסטית)

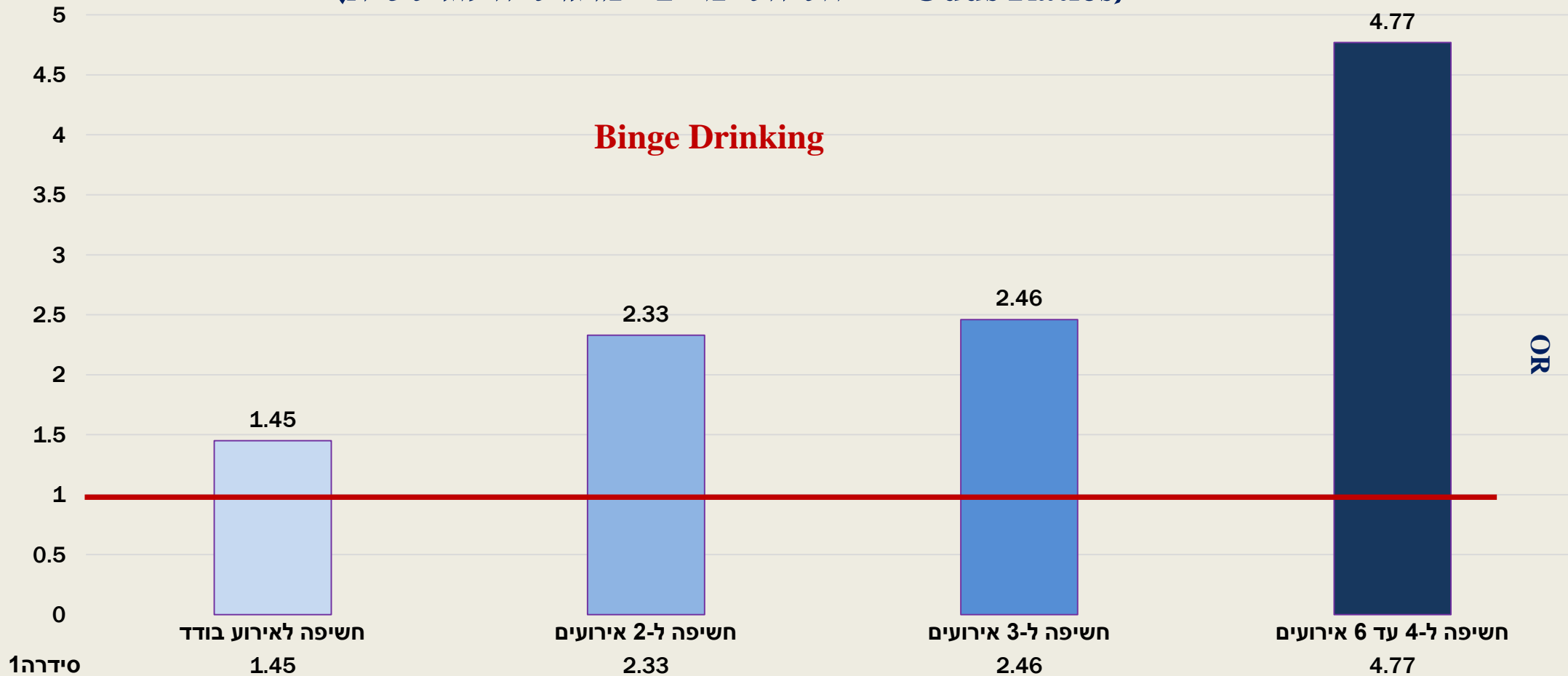
תדירות החשיפה לאירועי לחימה וטרור שגרמו לתחושת פחד

מספר החשיפות לאירועי לחימה וטרור שגרמו תחושת פחד,
כמנבאים את ההסתברות לשתיית אלכוהול שלא למטרת דת
לפחות פעם אחת ב-30 הימים האחרונים.
(Odds Ratios – "יחס הסיכויים" מרגרסיה לוגיסטית)

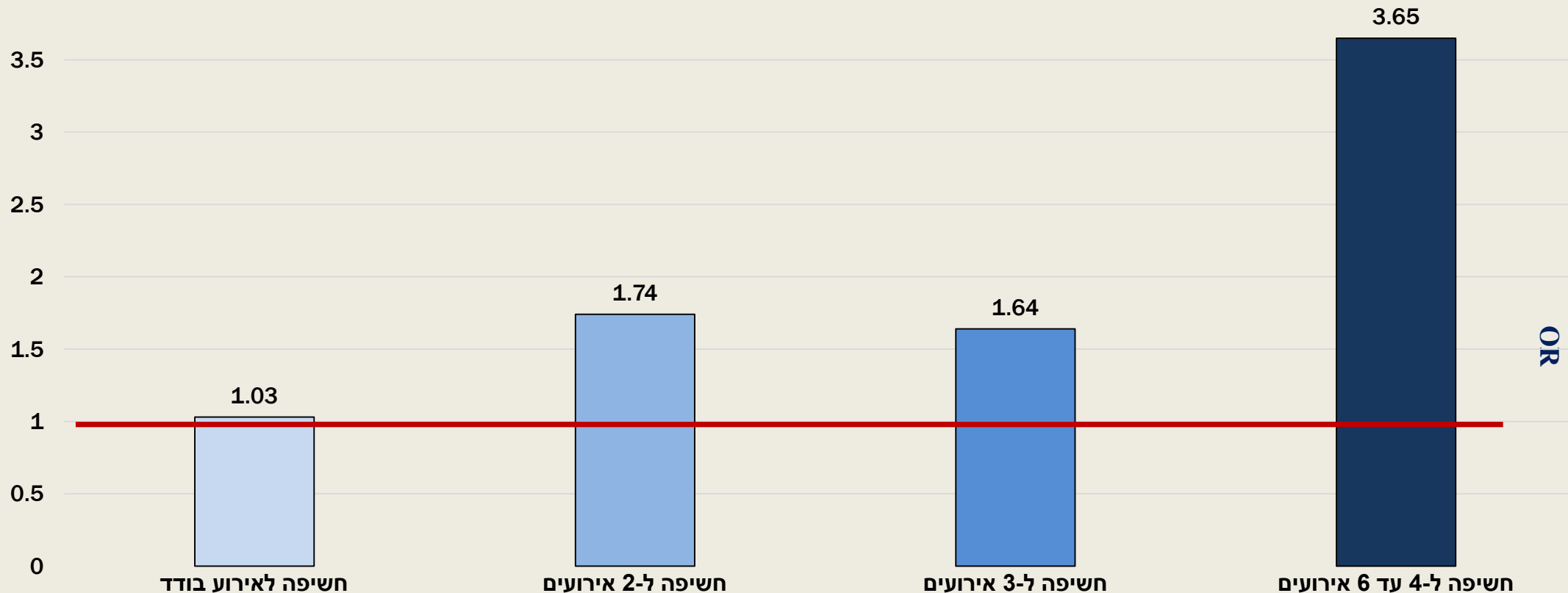
תדירות החשיפה לאירועי לחימה וטרור שגרמו לתחושת פחד

מספר החשיפות לאירועי לחימה וטרור שגרמו תחושת פחד,
 כמנבאים את ההסתברות **לשתיית חמש מנות משקה אלכוהולי או יותר תוך מספר שעות,**
 לפחות פעם אחת ב-30 הימים האחרונים.
 (Odds Ratios – "יחס הסיכויים" מרגרסיה לוגיסטית)

תדירות החשיפה לאירועי לחימה וטרור שגרמו לתחושת פחד

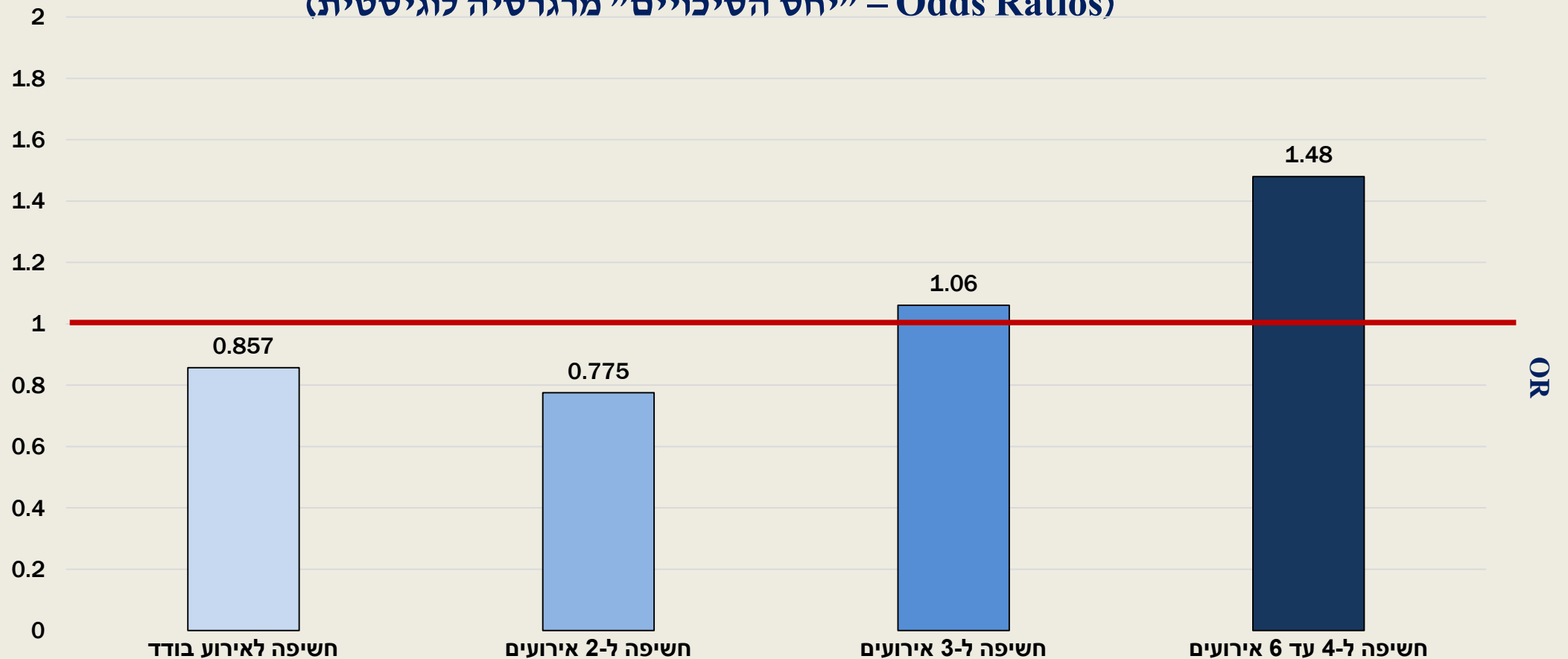
מספר החשיפות לאירועי לחימה וטרור שגרמו תחושת פחד,
כמנבאים את ההסתברות לשימוש בכדורי הרגעה או משככי כאבים לא למטרה רפואית,
לפחות פעם אחת ב-30 הימים האחרונים.
(Odds Ratios – "יחס הסיכויים" מרגרסיה לוגיסטית)

OR

תדירות החשיפה לאירועי לחימה וטרור שגרמו לתחושת פחד

מספר החשיפות לאירועי לחימה וטרור שגרמו תחושת פחד,
כמנבאים את ההסתברות להשתתפות בבריכות כלפי ילד אחר בבה"ס,
לפחות פעם אחת ב-30 הימים האחרונים.
(Odds Ratios – "יחס הסיכויים" מרגסיה לוגיסטית)

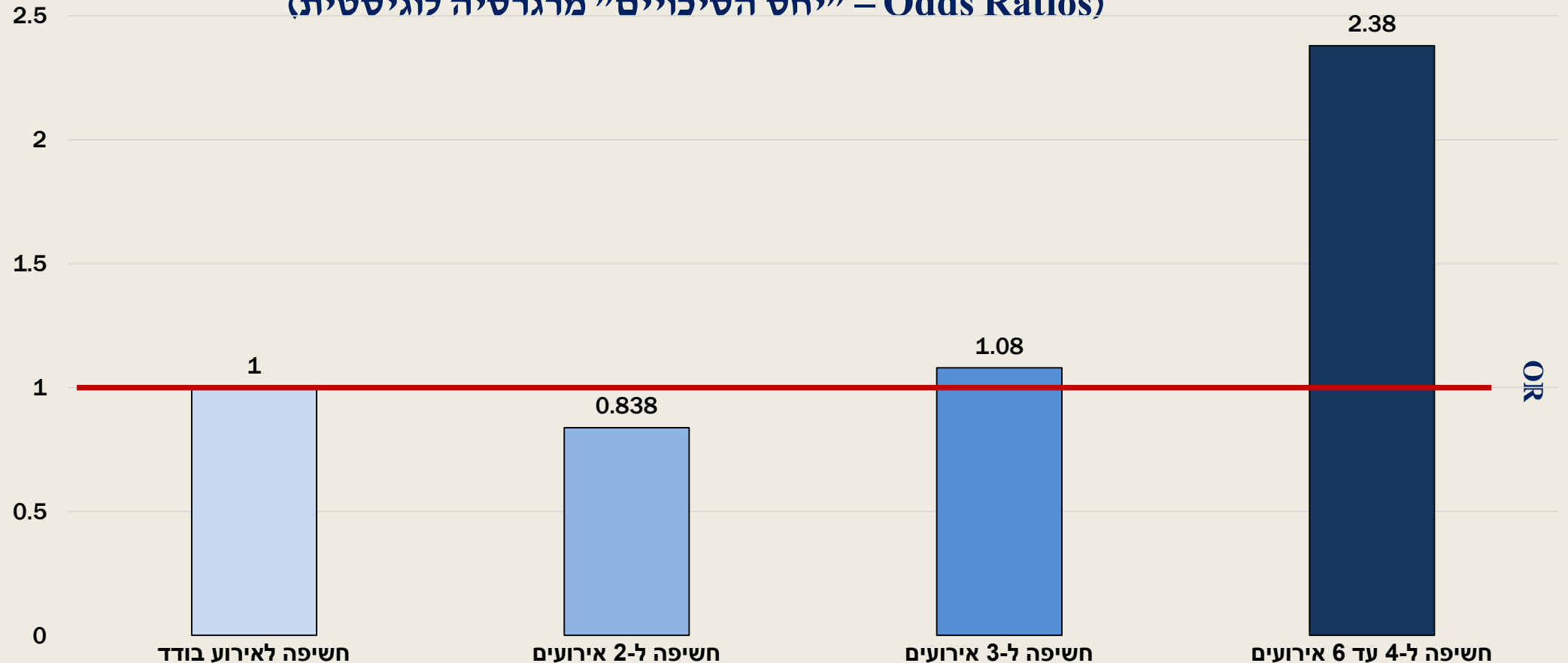

תדירות החשיפה לאירועי לחימה וטרור שגרמו לתחושת פחד

מספר החשיפות לאירועי לחימה וטרור שגרמו תחושת פחד,
כמנבאים את ההסתברות להשתתפות ברשת (Cyber bullying)
לפחות פעם אחת ב-30 הימים האחרונים.

(Odds Ratios – "יחס הסיכויים" מרגרסיה לוגיסטית)

תדירות החשיפה לאירועי לחימה וטרור שגרמו לתחושת פחד

מדד תחושות חרדה בשל המצב הבטחוני בתקופת המלחמה

לפניך שורה של היגדים המתארים תגובות של אנשים למצב הבטחוני בתקופת המלחמה הנוכחית. אנא סמן את התשובה המתארת את תחושותיך במהלך החודשיים האחרונים

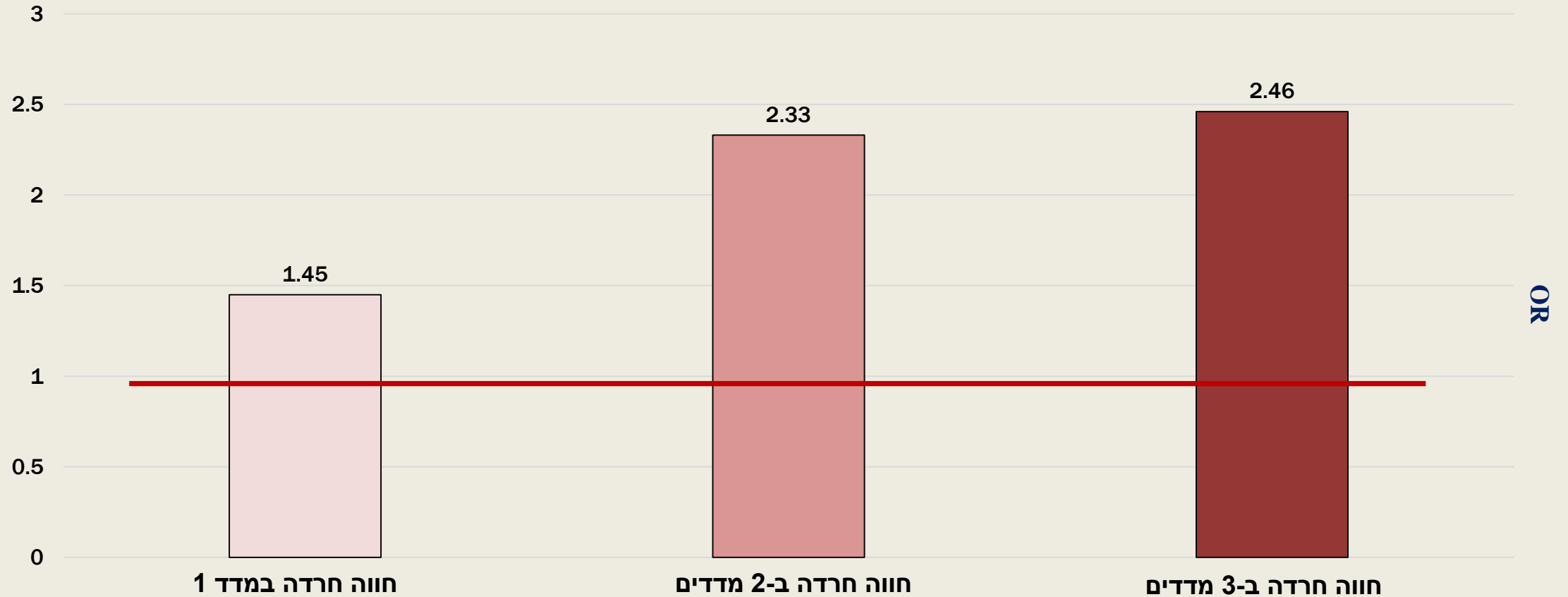
<u>במידה בנונית+</u>	במידה רבה מאוד	במידה רבה	במידה בינונית	במקצת	בכלל לא	
35.9%	5	4	3	2	1	9. בחודשיים האחרונים, האם, ובאיזו מידה אתה מרגיש שהחיים שלך וחיי בני משפחתך נמצאים בסכנה?
85%	5	4	3	2	1	10. בחודשיים האחרונים, באיזו מידה אתה סומך על יכולת כוחות הבטחון להגן על האוכלוסייה?
33.9%	5	4	3	2	1	11. בחודשיים האחרונים, האם ובאיזו מידה אתה חש חרדה או מצוקה נפשית בגלל המצב הבטחוני?
54.9%	5	4	3	2	1	12. בחודשיים האחרונים, האם ובאיזו מידה אתה חש עצב עמוק בגלל המצב הבטחוני?
48.3%	5	4	3	2	1	13. בחודשיים האחרונים, האם ובאיזו מידה נחשפת לתכנים קשים דרך המדיה והרשתות החברתיות שעוררו בך פחד או מצוקה?

מדד תחושות חרדה בשל המצב הבטחוני בתקופת המלחמה

(כולל <= חש שהחיים שלך ושל משפחתך בסכנה / חש חרדה או מצוקה נפשית / חש עצב עמוק)

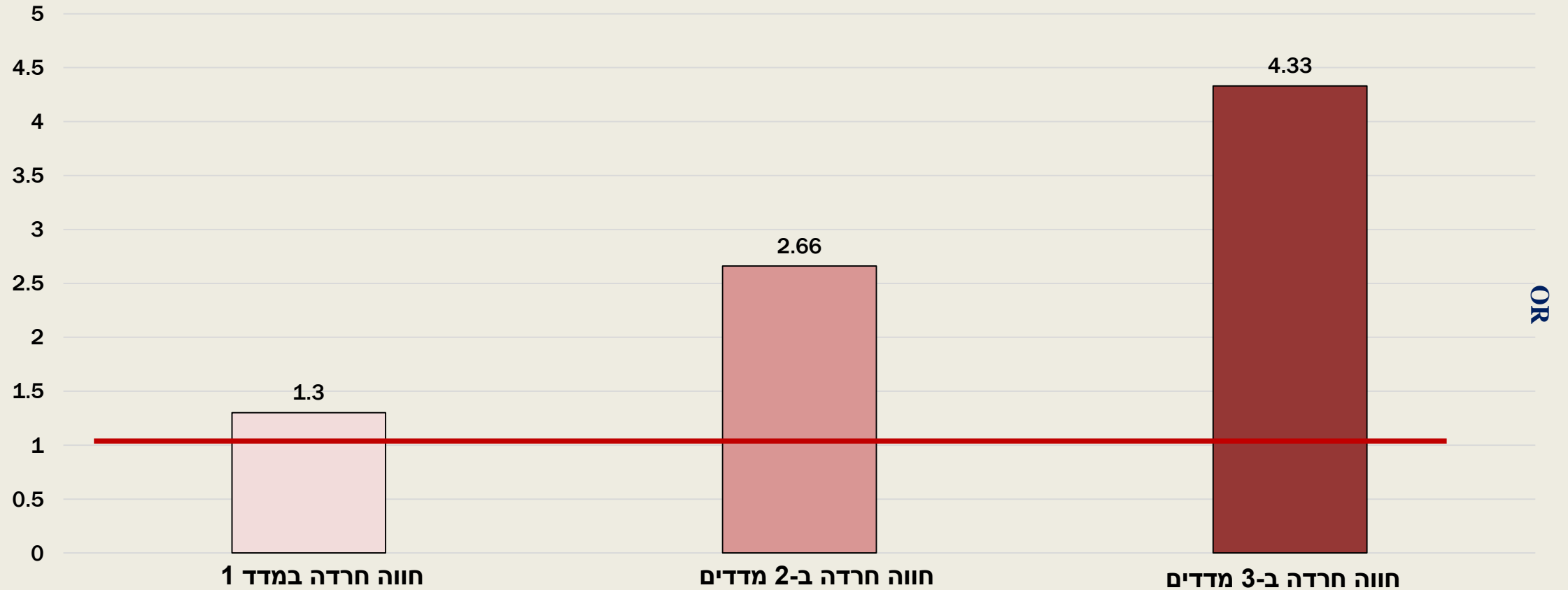
מספר משיבים	מדד מספר תחושות חרדה מהמלחמה
196 (33%)	0 ללא תחושת חרדה ממלחמה
176 (29%)	1 חווה לפחות אחד ממדדי החרדה
113 (19%)	2 חווה שניים ממדדי החרדה
116 (19%)	3 חווה את כל שלושת מדדי החרדה

מדד תחושות חרדה בשל המצב הבטחוני בתקופת המלחמה
כמנבא את ההסתברות לחוות סימפטומים פסיכוסומטיים (נפשיים או גופניים)
כמעט כל יום בארבעת החודשים האחרונים
(Odds Ratios – "יחס הסיכויים" מרגרסיה לוגיסטית)

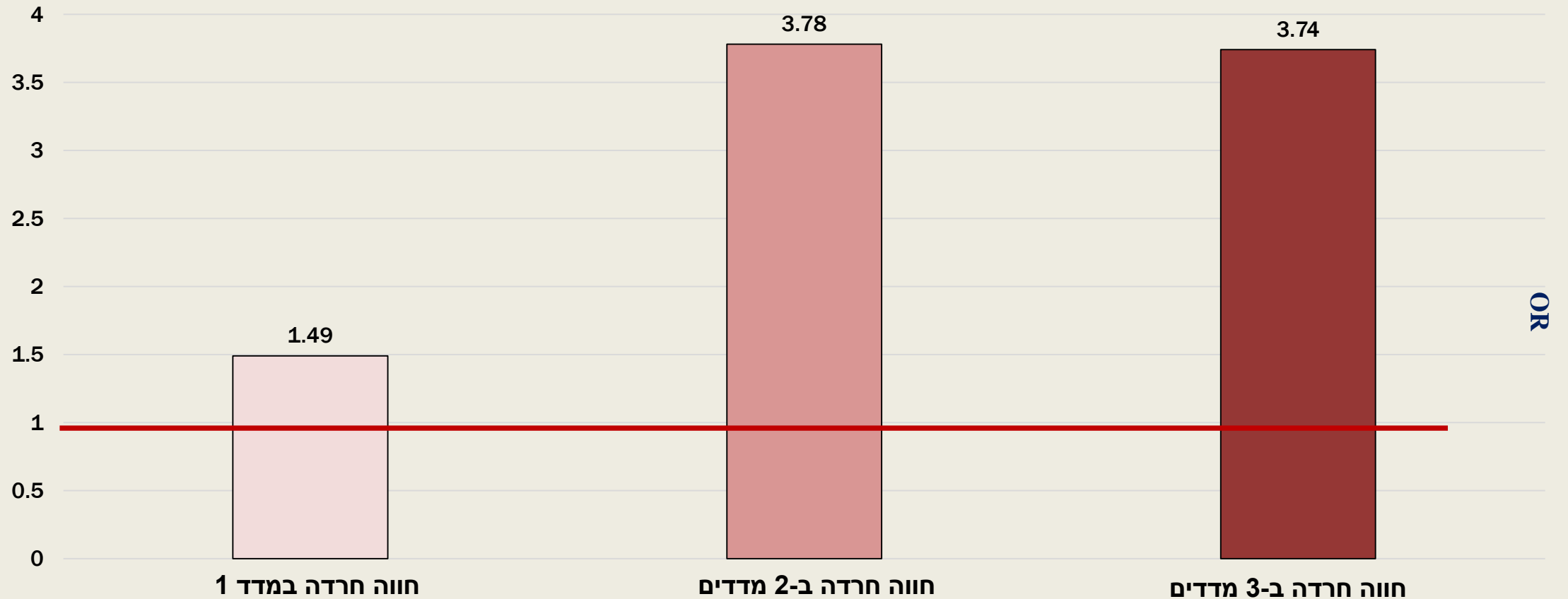
תדירות תחושות חרדה בשל המצב הבטחוני בתקופת המלחמה

**מדד תחושות חרדה בשל המצב הבטחוני בתקופת המלחמה
כמנבא את ההסתברות לחוות סימפטומים נפשיים
כמעט כל יום בארבעת החודשים האחרונים
(Odds Ratios – "יחס הסיכויים" מרגרסיה לוגיסטית)**

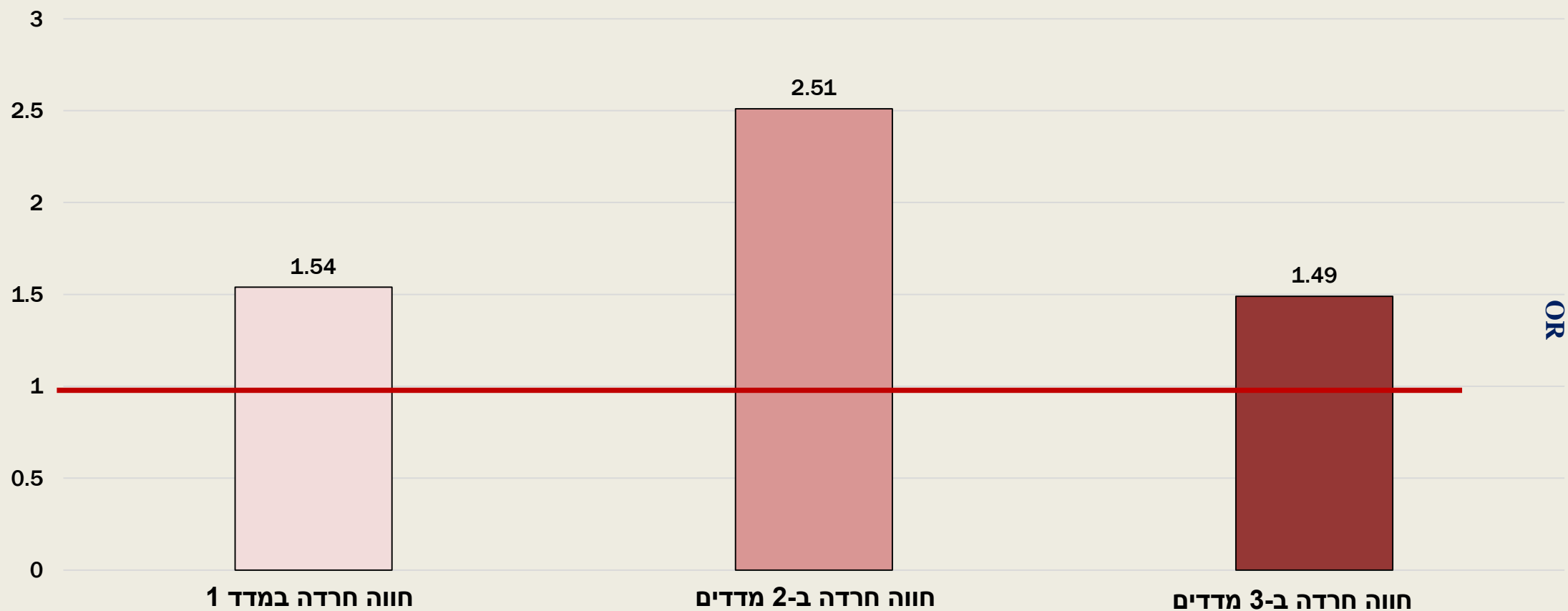
תדירות תגובות לחץ בשל המצב הבטחוני בתקופת המלחמה

**מדד תחושות חרדה בשל המצב הבטחוני בתקופת המלחמה
כמנבא את ההסתברות לחוות סימפטומים גופניים
כמעט כל יום בארבעת החודשים האחרונים
(Odds Ratios – "יחס הסיכויים" מרגרסיה לוגיסטית)**

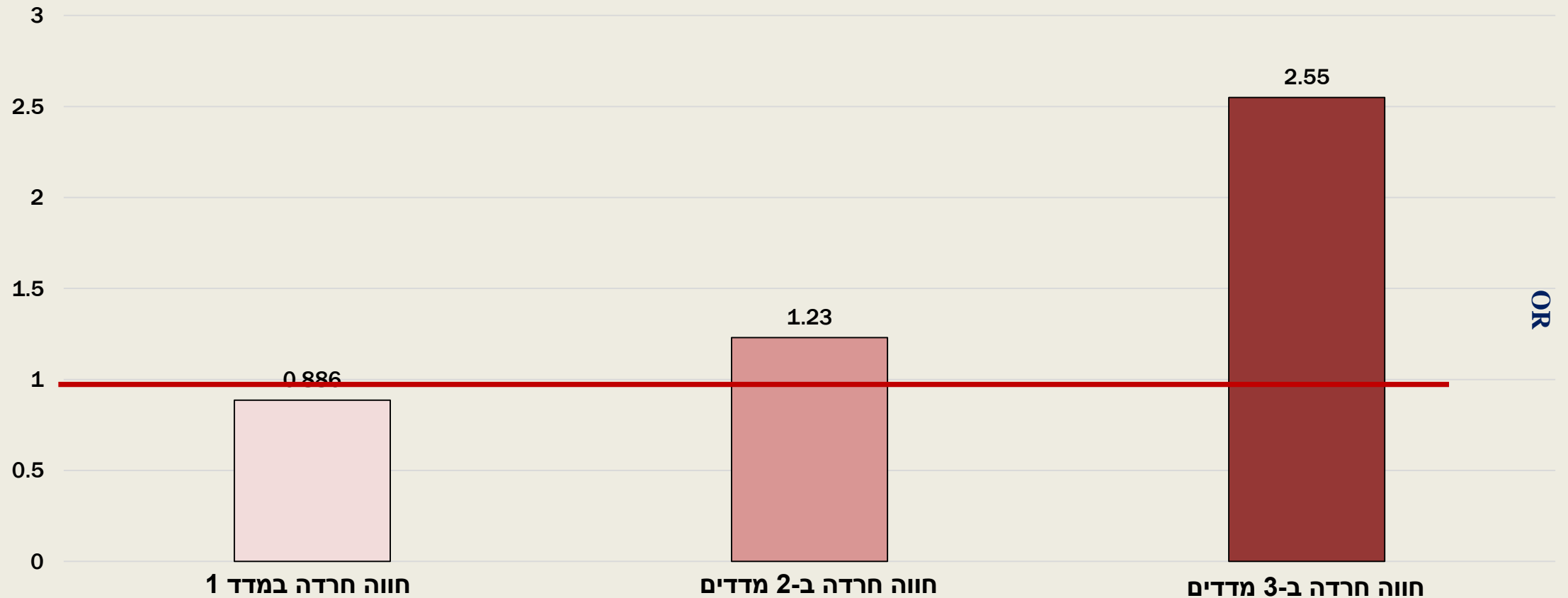
תדירות תחושות חרדה בשל המצב הבטחוני בתקופת המלחמה

**מדד תחושות חרדה בשל המצב הבטחוני בתקופת המלחמה
כמנבאים את ההסתברות להשתתפות בריונות כלפי ילד אחר בבה"ס,
לפחות פעם אחת ב-30 הימים האחרונים.
(Odds Ratios – "יחס הסיכויים" מרגרסיה לוגיסטית)**

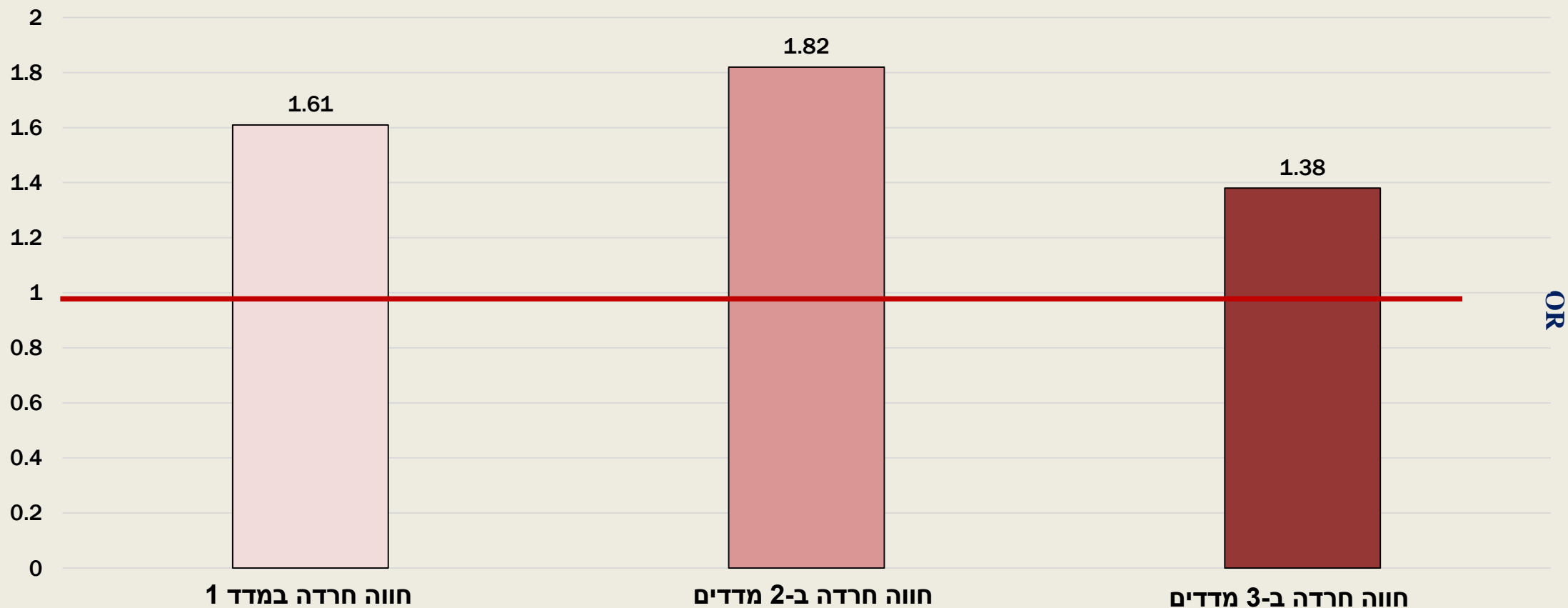
תדירות תחושות חרדה בשל המצב הבטחוני בתקופת המלחמה

**מדד תחושות חרדה בשל המצב הבטחוני בתקופת המלחמה
כמנבאים את ההסתברות להשתתפות ברשת ברשת (Cyberbullying),
לפחות פעם אחת ב-30 הימים האחרונים.
(Odds Ratios – "יחס הסיכויים" מרגרסיה לוגיסטית)**

תדירות תחושות חרדה בשל המצב הבטחוני בתקופת המלחמה

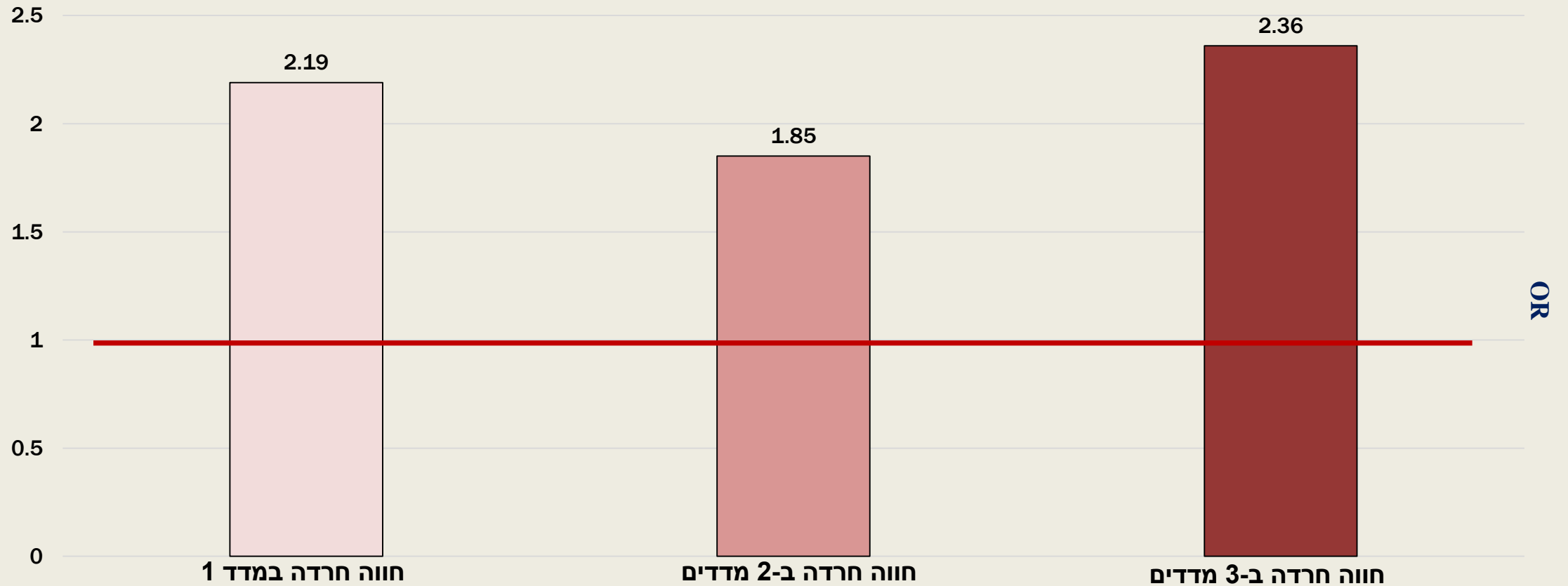
**מדד תחושות חרדה בשל המצב הבטחוני בתקופת המלחמה
כמנבאים את ההסתברות לשתיית אלכוהול שלא למטרות דת,
לפחות פעם אחת ב-30 הימים האחרונים.
(Odds Ratios – "יחס הסיכויים" מרגרסיה לוגיסטית)**

תדירות תחושות חרדה בשל המצב הבטחוני בתקופת המלחמה

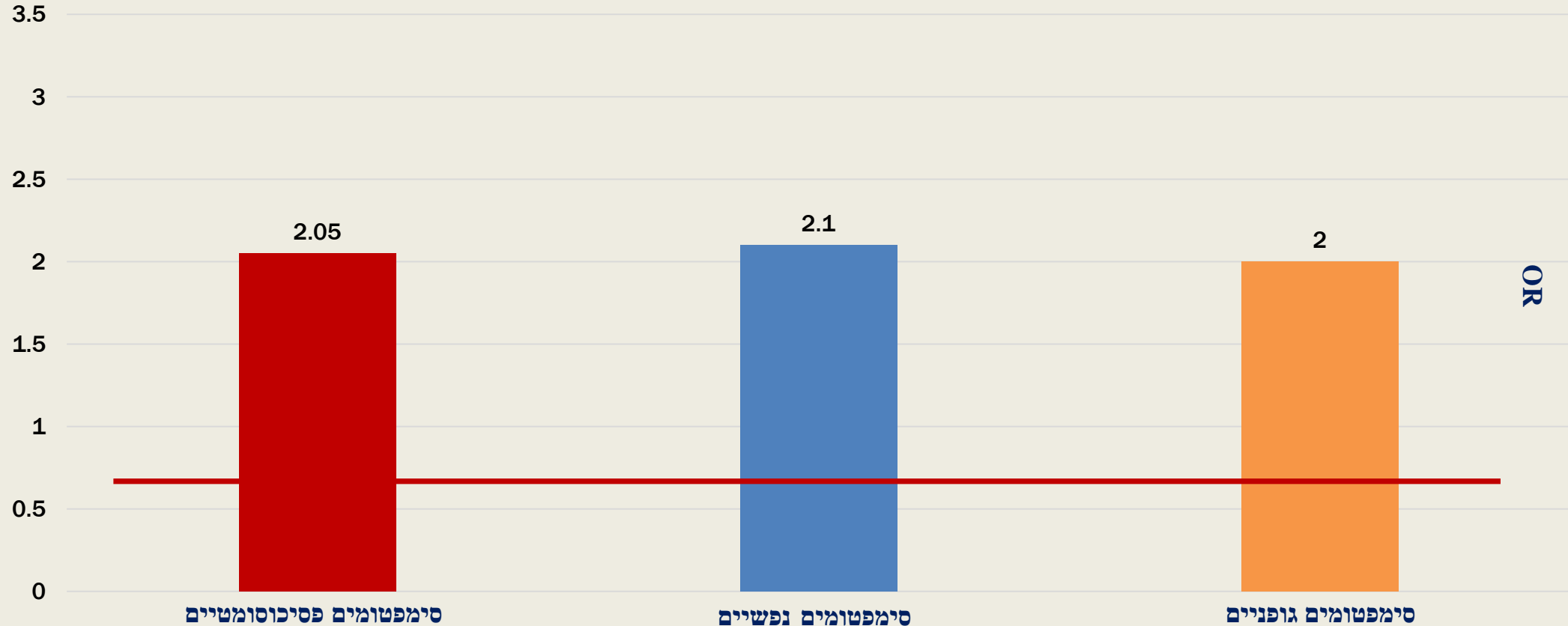

**מדד תחושות חרדה בשל המצב הבטחוני בתקופת המלחמה
כמנבאים את ההסתברות לשימוש בכדורי הרגעה או משככי כאבים לא למטרה רפואית,
לפחות פעם אחת ב-30 הימים האחרונים.
(Odds Ratios – "יחס הסיכויים" מרגרסיה לוגיסטית)**

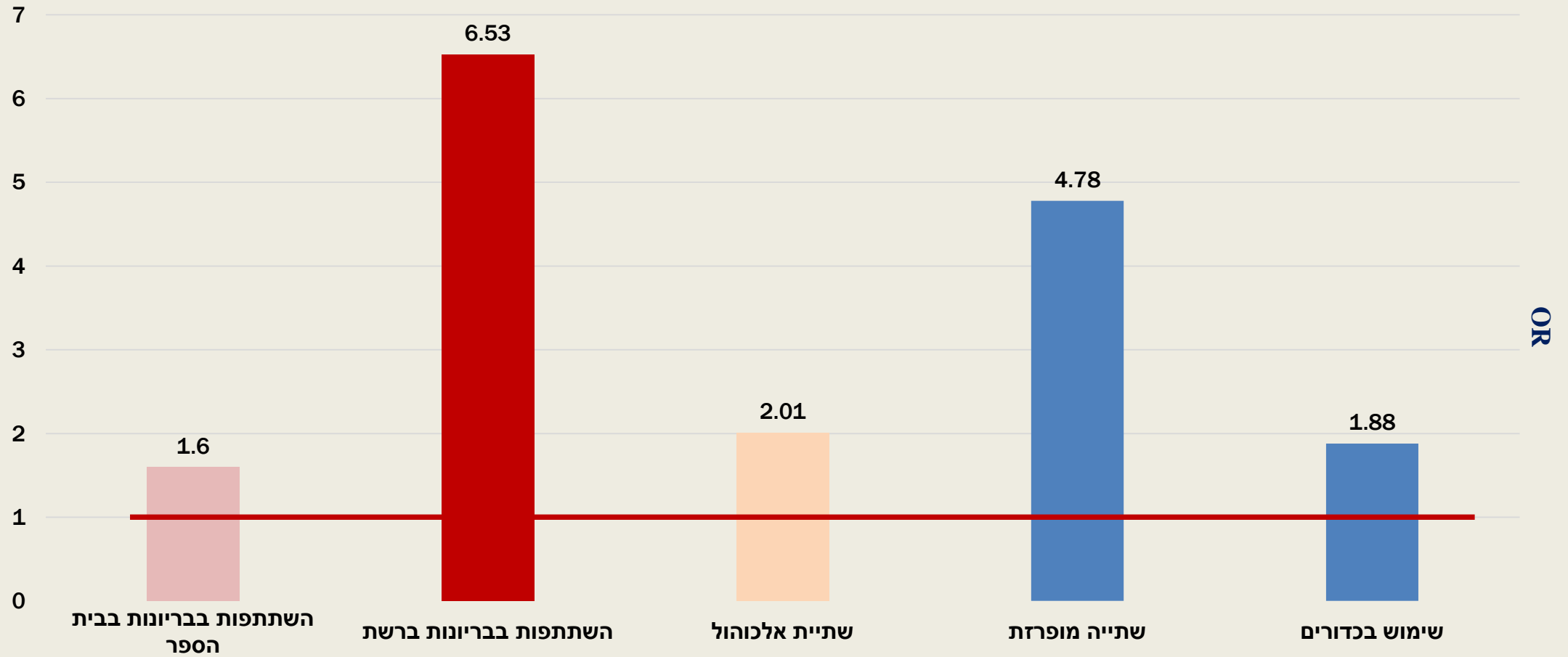

תדירות תחושות חרדה בשל המצב הבטחוני בתקופת המלחמה

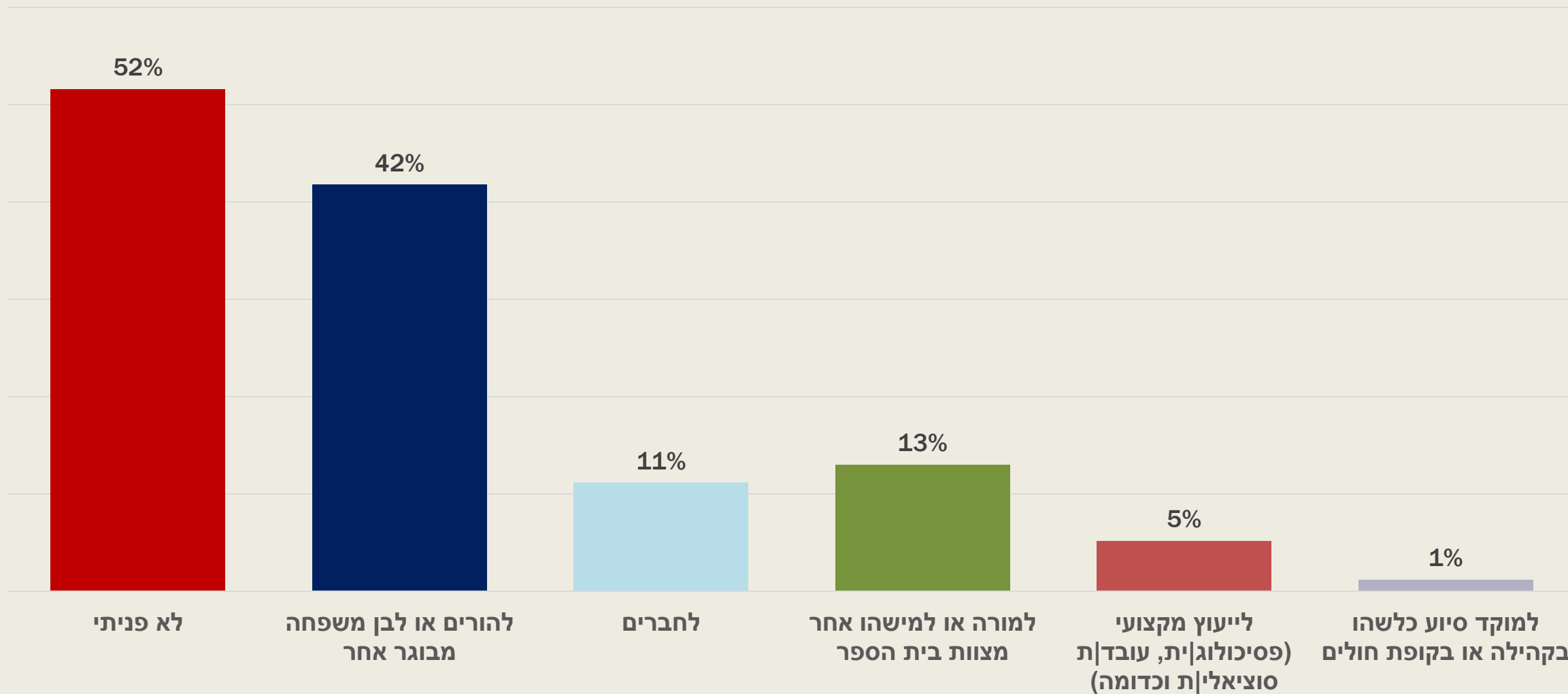
**חשיפה רבה לתכנים קשים במדיה וברשתות החברתיות בתקופת המלחמה שעוררו פחד או מצוקה
כמנבאת את ההסתברות לחוות סימפטומים נפשיים וגופניים
(Odds Ratios – "יחס הסיכויים" מרגרסיה לוגיסטית)**

חשיפה רבה לתכנים קשים במדיה וברשתות החברתיות בתקופת המלחמה שעוררו פחד או מצוקה
 כמנבאת השתתפות בבריונות בביה"ס או ברשת, וצריכת חומרים ממכרים
 (Odds Ratios – "יחס הסיכויים" מרגרסיה לוגיסטית)

במידה וחשת מצוקה נפשית, התלבטות או קושי, האם פנית למוקד סיוע או למישהו אחר לקבלת עזרה?

תובנות

"להציל את המציל"

המתח הנפשי והמורכבות התפקודית של
הורים, מורים, יועצות, מדריכים ומנהלים
בתקופת המלחמה
שם אותם בסיכון גבוה
לפתח מצוקות נפשיות ובמקרים לא מעטים,
לצרוך חומרים ממכרים
בכדי להתמודד.

ת ו ד ה

על

ההקשבה